

คู่มือภาคประชาสังคม

ในการมีส่วนร่วมเพื่าระวังเพื่อควบคุมยาสูบ

(ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1)

คู่มือภาคประชาสังคม
ในการมีส่วนร่วมเฝ้าระวังเพื่อควบคุมยาสูบ
ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1

สำนักควบคุมการบริโภคยาสูบ กรมควบคุมโรค
กระทรวงสาธารณสุข

คู่มือภาคประชาสังคมในการมีส่วนร่วมเฝ้าระวังเพื่อควบคุมยาสูบ (ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1)

ที่ปรึกษา

ผศ.ดร.มณฑา เก่งการพานิช
นายศิริชัย พรรณณะ

ผู้เขียน

ดร.ศรัณญา เบญจกุล
นายณัฐพล เทศขยัน
นางสาวธัญวรรณ สุลำปึง
นายจิระวัฒน์ อยู่สบาย
นางสาวภัทรินทร์ ศิริทรากุล

พิสูจน์อักษร

นางสาวมณฑนา สิ้นทรัพย์
นางสาวมกามาศ แดงคูหา

จัดพิมพ์โดย

สำนักควบคุมการบริโภคยาสูบ กรมควบคุมโรค
กระทรวงสาธารณสุข
อาคารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครนคราครุ ชั้น 6
ถ.ติวานนท์ ต.ตลาดขวัญ อ.เมือง ฯ จ.นนทบุรี 11000
โทร. 0-2580-6962 โทรสาร 0-2580-9307

พิมพ์ที่

บริษัท ไนซ์ เอิร์ธ ดีไซน์ จำกัด

ปีที่พิมพ์

พ.ศ. 2556

จำนวนพิมพ์

1,000 เล่ม

ISBN

978-616-11-1517-3

คำนำ

คู่มือภาคประชาสังคมในการมีส่วนร่วมเฝ้าระวังเพื่อควบคุมยาสูบนี้จัดทำขึ้น เพื่อเผยแพร่แก่กลุ่มเป้าหมายทั้งที่รวมตัวกันเป็นเครือข่าย ภาคประชาสังคม ประชาชน และผู้สนใจทั่วไป รวมถึงบุคลากรภาครัฐที่มีบทบาทหน้าที่ ในการควบคุมยาสูบ ทั้งทางตรงและทางอ้อม

เนื้อหาในคู่มือนี้ พัฒนารูปร่างจากประสบการณ์ของคณะทำงานที่ร่วมกันกับภาคประชาสังคมในการวางแผนพัฒนาและดำเนินการเฝ้าระวังเพื่อควบคุมยาสูบมากกว่า 3 ปี ทำให้เกิดรูปธรรมของการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาสังคมที่เป็นองค์ประกอบสำคัญในการเติมเต็มข้อจำกัดด้านความไม่เพียงพอของบุคลากรภาครัฐ คู่มือนี้มุ่งเน้นให้เกิดความชัดเจน และครอบคลุมในทุกมิติของการเฝ้าระวังเพื่อควบคุมยาสูบ ที่สอดคล้องกับกฎหมายควบคุมยาสูบของประเทศไทยทั้งสองฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535 และระดับนานาชาติ ดังแนวนโยบายตามกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลก (WHO FCTC) อันจะนำมาซึ่งการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่และการสื่อสารข้อมูลเตือนภัยยาสูบในประเด็นที่อยู่นอกเหนือ/ยังมิได้ครอบคลุมด้วยกฎหมายที่มี

คู่มือนี้ เรียบเรียงโดยใช้ภาษาและรูปแบบการนำเสนอที่กระชับ และเข้าใจง่าย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสาร และการนำไปประยุกต์ใช้กับการเฝ้าระวังเพื่อควบคุมยาสูบในระดับพื้นที่ต่อไป ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์สูงสุดต่อการปิดกั้นช่องทางการเข้าถึงยาสูบ และลดการริเริ่มบริโภคยาสูบของเยาวชน รวมถึงลดการบริโภคยาสูบและลดผลกระทบจากการได้รับควันบุหรี่ของประชาชนโดยรวม

ท้ายสุดนี้ คณะผู้เขียนขอขอบพระคุณ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่ให้ความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัด ได้แก่ ผศ.ดร.มณฑา เก่งการพานิช และคุณศิริชัย พรรณธนะ ผู้เชี่ยวชาญด้านการควบคุมยาสูบ สำนักควบคุมการบริโภคยาสูบ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ที่ให้คำปรึกษาและข้อชี้แนะที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำคู่มือนี้ และขอขอบคุณทีมงานทุกคนที่ได้ร่วมแรงร่วมใจในการจัดทำคู่มือฉบับนี้ ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

คณะผู้เขียน
กุมภาพันธ์ 2556

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	i
สารบัญ	iii
ความหมายของการเฝ้าระวังเพื่อควบคุมยาสูบ	1
เหตุผลที่ต้องร่วมกันเฝ้าระวังเพื่อควบคุมยาสูบ	2
เป้าหมายของการเฝ้าระวังเพื่อควบคุมยาสูบ	3
การเตรียมตัวก่อนเข้ามามีส่วนร่วมเฝ้าระวังเพื่อควบคุมยาสูบ	4
ประเด็นที่ต้องเฝ้าระวังเพื่อควบคุมยาสูบ	5
การเฝ้าระวังเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย	6
การเฝ้าระวังเพื่อเตือนภัยยาสูบ	13
การเริ่มต้นเฝ้าระวังเพื่อควบคุมยาสูบ	17
ช่องทางการนำส่งผลการเฝ้าระวังเพื่อควบคุมยาสูบ	19
ตัวชี้วัดความสำเร็จของการเฝ้าระวังเพื่อควบคุมยาสูบ	20
เครื่องมือสนับสนุนขณะดำเนินการเฝ้าระวังเพื่อควบคุมยาสูบ	21
สรุป	26
ภาคผนวก	27
ก. ประเภทของผลิตภัณฑ์ยาสูบ	28
ข. ตราของบริษัทบุหรี่และยี่ห้อบุหรี่	31
ค. แบบเก็บข้อมูลการเฝ้าระวังเพื่อควบคุมยาสูบ	32
ค1. แบบบันทึก 1: แบบเก็บข้อมูลการเฝ้าระวังเพื่อควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ โดยใช้กระดาษ	34
ค2. แบบบันทึก 2: แบบเก็บข้อมูลการเฝ้าระวังเพื่อคุ้มครอง สุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ โดยใช้กระดาษ	38
ค3. แบบบันทึก 3: แบบเก็บข้อมูลการเฝ้าระวังโดยใช้โปรแกรม สำเร็จรูป “จิตอาสาร่วมมือเฝ้าระวังเพื่อเตือนภัยยาสูบ”	42
ง. แนวทางการเฝ้าระวังเพื่อควบคุมยาสูบผ่านเฟสบุ๊ค	48

NO SMOKE

ความหมายของการเฝ้าระวังเพื่อควบคุมยาสูบ

“การเฝ้าระวัง¹” หมายถึง การเฝ้าสังเกต และติดตามอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การเฝ้าระวังเพื่อควบคุมยาสูบ¹ หมายถึง การเฝ้าสังเกต และติดตามสถานการณ์/ปรากฏการณ์การบริโภคยาสูบ และบริบทแวดล้อมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการบริโภคยาสูบของประชากรไทยอย่างเป็นระบบ สม่ำเสมอ และต่อเนื่อง

ตัวอย่างประเด็นที่ควรเฝ้าระวังเพื่อควบคุมยาสูบ

- 🔍 คุณลักษณะของผู้สูบบุหรี่ เช่น อายุ เพศ ภูมิฐานะ เป็นต้น
- 🔍 พฤติกรรมการสูบบุหรี่ เช่น
 - เริ่มสูบบุหรี่ครั้งแรกเมื่ออายุเท่าไร
 - ประเภทของบุหรี่ที่สูบ
 - ปริมาณการสูบ
 - สถานที่สูบ
- 🔍 พฤติกรรมการขายบุหรี่ เช่น
 - การขายบุหรี่ให้เด็ก
 - การขายบุหรี่โดยเด็ก
 - การขายบุหรี่แบบแบ่งมวน
- 🔍 กลยุทธ์การตลาดของอุตสาหกรรมยาสูบ
- 🔍 สถานที่ทำงานและสถานที่สาธารณะในชุมชน หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ หรือ จังหวัด จัดเป็นเขตปลอดบุหรี่ได้ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด มากน้อยเพียงใด
- 🔍 เขตปลอดบุหรี่นั้นๆ ยังคงพบเห็นคนสูบบุหรี่หรือไม่

¹ คำว่าการเฝ้าระวัง และการเฝ้าระวังเพื่อควบคุมยาสูบ มาจากภาษาอังกฤษว่า Surveillance และ Tobacco Control Surveillance ตามลำดับ

เหตุผลที่ต้องร่วมกันเพื่าระวังเพื่อควบคุมยาสูบ

1 อุตสาหกรรมยาสูบ เป็นองค์กรธุรกิจที่มุ่งหวังผลกำไร จึงมีการพัฒนากลยุทธ์ด้านการตลาดทุกวิถีทางและหลากหลายรูปแบบ เพื่อดึงดูดความสนใจและกระตุ้นผู้บริโภคให้เกิดความต้องการใช้ผลิตภัณฑ์ยาสูบอยู่เสมอ และเพื่อช่วยให้ลูกค้าที่ยังลังเลสามารถตัดสินใจเลือกสินค้าได้ง่ายขึ้น ทั้งในกลุ่มลูกค้าใหม่ และผู้เสพติดยาสูบที่เป็นลูกค้าเก่า ทั้งนี้เพราะอุตสาหกรรมยาสูบต่างทราบดีว่า **“นักสูบที่ตายแล้ว จะไม่มีประโยชน์สำหรับอุตสาหกรรมนี้อีกต่อไป”**

2 กฎหมาย และกฎระเบียบต่างๆ ที่มีอยู่เพื่อควบคุมยาสูบ มีข้อจำกัดที่ไม่สามารถก้าวทันกลยุทธ์การตลาดของอุตสาหกรรมยาสูบ ส่งผลให้ไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

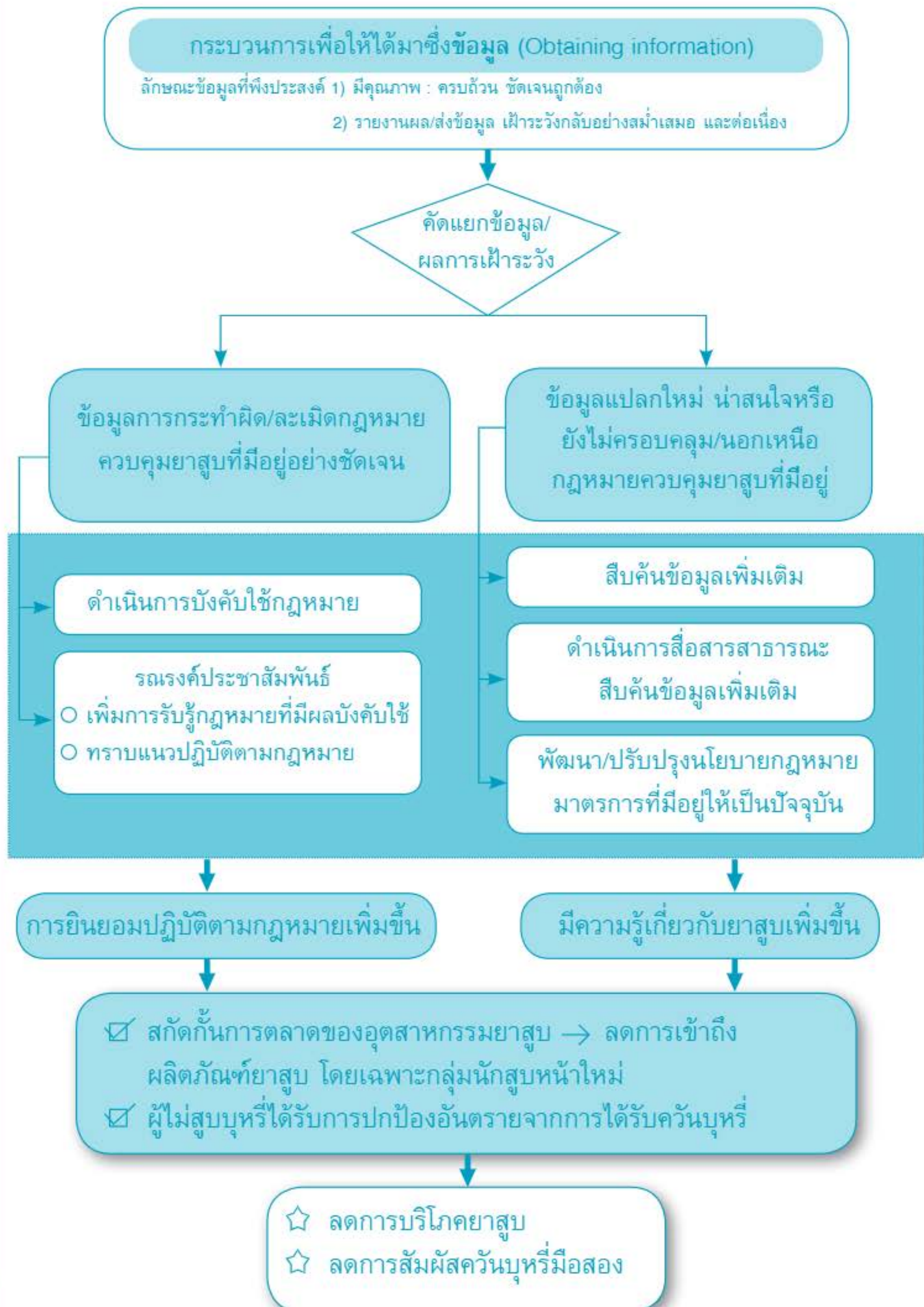
3 อัตรากำลังและงบประมาณของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายมีจำกัด ส่งผลให้ไม่สามารถลงพื้นที่เพื่อเฝ้าระวังได้ด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

4 การค้าเสรี ส่งผลให้ภาษีศุลกากรผลิตภัณฑ์ยาสูบระหว่างประเทศไทยกับคู่ค้าบางประเทศลดลงเป็นศูนย์ ทำให้เกิดการนำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบราคาถูกเป็นจำนวนมาก รวมถึงผลิตภัณฑ์ยาสูบที่หลีกเลี่ยงภาษี

5 ความก้าวหน้าของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่เอื้อให้เกิดการโฆษณา และการค้าขายผลิตภัณฑ์ยาสูบผ่านสื่อออนไลน์

เหตุผลเหล่านี้ จึงเป็นข้อจำกัดที่ทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น การเฝ้าระวังโดยเครือข่ายที่อยู่นอกเหนือขอบเขตอำนาจตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งผ่านกระบวนการพัฒนาศักยภาพ ได้รับการวางแผนและดำเนินการอย่างเป็นระบบ ย่อมนำมาซึ่งการชี้เบาะแส และส่งผ่านข้อมูลที่มีคุณภาพ เพื่อนำเข้าสู่กระบวนการบังคับใช้กฎหมายต่อไป

เป้าหมายของการเฝ้าระวังเพื่อควบคุมยาสูบ

การเตรียมตัวก่อนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่าระวังเพื่อควบคุมยาสูบ

ประเด็นที่ควรเตรียม	รายละเอียด
1. มีจิตสาธารณะ	การมีส่วนร่วมเพื่าระวังเพื่อควบคุมยาสูบ เปรียบเสมือนการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อช่วยเหลือสังคม ชี้อย่างเสียให้กับสังคม หรือเป็นนักสืบ/สายลับที่ไม่มุ่งหวังผลตอบแทนที่เป็นตัวเงิน
2. มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับยาสูบ	○ ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ยาสูบ เช่น นิยาม ประเภท/ชนิดของผลิตภัณฑ์ หรือโทษพิษภัย เป็นต้น ○ กฎหมายที่เกี่ยวข้องและมีผลบังคับใช้แล้ว มีอะไรบ้าง และมีแนวปฏิบัติตามกฎหมายอย่างไร
3. เคารพกฎระเบียบของสังคม	การไม่เพิกเฉย ละเลย หรือเห็นว่าการกระทำผิดใดๆ เป็นเรื่องเล็กน้อย เช่น เห็นร้านขายของชำขายบุหรี่ให้เด็ก และคิดว่า - “ไม่ใช่ลูกหลานเรา” หรือเห็นคนสูบบุหรี่ในสถานที่ปลอดบุหรี่ และคิดว่า - “เป็นสิทธิของเขา” เป็นต้น
4. ทักษะการสังเกตหรือการจดจำ	เป็นทักษะที่ช่วยหนุนเสริมให้กิจกรรมเพื่าระวังสามารถสอดแทรกเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยผู้มีหน้าที่เพื่าระวังไม่รู้สึกเป็นภาระ และผู้ถูกเพื่าระวังไม่รู้ตัวว่าถูกสังเกต
5. ทักษะการสื่อสาร	เป็นทักษะการสัมภาษณ์/พูดคุย เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล โดยที่ผู้ถูกเพื่าระวังไม่รู้ตัว หรือไม่ทันเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม
6. ทักษะการบันทึกหรือบอกเล่า	เป็นทักษะที่ช่วยเพิ่มความแม่นยำความน่าเชื่อถือของผลการเพื่าระวัง เช่น วัน เวลา สถานที่เกิดเหตุ และลักษณะการกระทำที่พบ เป็นต้น

ประเด็นที่ต้องพิจารณาเพื่อควบคุมยาสูบ

เพื่อบรรลุเป้าหมายการได้มาซึ่งข้อมูลและผลการเฝ้าระวังที่มีคุณภาพ ผู้ทำหน้าที่เฝ้าระวังจำเป็นต้องรับรู้/รับทราบว่า “เรากำลังเฝ้าดูอะไรอยู่” ดังนั้น ภายใต้บริบทของการเฝ้าระวังเพื่อควบคุมยาสูบ สามารถจำแนกประเด็นที่ต้องเฝ้าระวังได้เป็น 2 ประเด็นหลัก ได้แก่

1 ประเด็นเฝ้าระวังเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งเป็นการสังเกตว่าสินค้า หรือผลิตภัณฑ์ยาสูบชนิดใดๆ ที่มี/ พบในท้องตลาด หรือผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ผลิต ผู้ขาย เจ้าของอาคาร/สถานที่ รวมถึงประชาชนทั่วไป เป็นต้น สามารถปฏิบัติตามได้ถูกต้องตามที่กฎหมายที่มีผลบังคับใช้แล้ว กำหนดไว้หรือไม่² ดังนั้น การเฝ้าระวังในประเด็นนี้ จึงแบ่งได้เป็น 2 ประเด็นย่อย ดังนี้

1.1) ประเด็นเฝ้าระวังเพื่อมุ่งสู่การสร้างสิ่งแวดล้อมปลอดบุหรี่

1.2) ประเด็นเฝ้าระวังเพื่อควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ

2 ประเด็นเฝ้าระวังเพื่อเตือนภัยยาสูบ โดยส่วนใหญ่เป็นประเด็นที่อุตสาหกรรมยาสูบ หรือผู้เกี่ยวข้องอาศัยช่องว่างทางกฎหมายที่มีอยู่เพื่อจูงใจให้เกิดการบริโภคยาสูบเพิ่มขึ้น รวมถึงแนวปฏิบัติตามกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลก (WHO FCTC)³ ที่ยังมีได้นำมาปฏิบัติ/ ประยุกต์ให้สอดคล้องกับนโยบาย กฎหมาย และมาตรการที่มีอยู่ของประเทศไทย

²กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมยาสูบในความดูแลของกระทรวงสาธารณสุขมี 2 ฉบับ ได้แก่

- (1) พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ.2535 บัญญัติขึ้นเพื่อควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบทุกประเภททั้งที่มีการผลิต หรือนำเข้าเพื่อจำหน่ายในประเทศไทย รวมถึงการควบคุมการขายบุหรี่ให้แก่เยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปี การโฆษณาและส่งเสริมการขายผลิตภัณฑ์ยาสูบผ่านสื่อประเภทต่างๆ และการจัดพิมพ์ฉลากบนของผลิตภัณฑ์ยาสูบ
- (2) พระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ.2535 บัญญัติขึ้นเพื่อคุ้มครองสุขภาพของบุคคลจากอันตรายของการได้รับควันบุหรี่ รวมไปถึงการจัดเขตปลอดบุหรี่และเขตสูบบุหรี่ในสถานที่สาธารณะและสถานที่ทำงานตามที่กฎหมายกำหนด

³กรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลก (WHO Framework Convention on Tobacco Control: WHO FCTC) เป็นข้อตกลงระหว่างประเทศสมาชิกขององค์การอนามัยโลกที่มีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมอุปสงค์และอุปทานของผลิตภัณฑ์ยาสูบ เนื่องจากยาสูบเป็นสินค้าที่มีพิษภัยทั้งต่อผู้สูบและไม่สูบ แต่กลับเป็นสินค้าที่ยังถูกกฎหมาย

1 การเฝ้าระวังเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย

1.1 ประเด็นเฝ้าระวังเพื่อมุ่งสู่การสร้างสิ่งแวดล้อมปลอดบุหรี่

1. อาคารและสิ่งปลูกสร้างได้รับการจัดเป็นเขตปลอดบุหรี่ให้มีสภาพและลักษณะตามที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ ?

	ประเด็นเฝ้าระวัง/สังเกต
	บริเวณทางเข้าทุกช่องทาง ติดเครื่องหมายเขตปลอดบุหรี่หรือไม่?
	ภายในอาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง ติดเครื่องหมายเขตปลอดบุหรี่หรือไม่?
	เครื่องหมายเขตปลอดบุหรี่ ได้รับการติดให้มองเห็นได้ชัดเจนหรือไม่? (เช่น ติดในระดับสายตา ไม่มีสิ่งใดปิดบัง เป็นต้น)
	มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการสูบบุหรี่หรือไม่? (เช่น ที่เขี่ยบุหรี่ ที่ดับบุหรี่ เป็นต้น)
	มีผู้สูบบุหรี่ ก้นบุหรี่ กลิ่นบุหรี่ที่ทำให้เชื่อได้ว่ามีการสูบบุหรี่ในบริเวณเขตปลอดบุหรี่หรือไม่?

2. กรณีจัดให้พื้นที่ส่วนนอกอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างเป็นเขตสูบบุหรี่

	ประเด็นเฝ้าระวัง/สังเกต
	เขตสูบบุหรี่ ไม่ได้จัดไว้ในบริเวณทางเข้า-ออกของสถานที่ ใช่หรือไม่?
	มีการติดเครื่องหมายเขตสูบบุหรี่ ใช่หรือไม่?
	เขตสูบบุหรี่ได้รับการจัดไว้ในที่ลับตา ใช่หรือไม่?
	เขตสูบบุหรี่ ได้รับการจัดไว้ในที่ที่ไม่รบกวนผู้อื่น ใช่หรือไม่?

3. ความรับผิดชอบของเจ้าของ/เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบอาคารสถานที่ หรือสิ่งปลูกสร้าง

ความ รับผิดชอบ ที่ต้องมี	ศึกษาให้ชัดเจนว่า อาคารสถานที่ในความรับผิดชอบนั้น เป็นเขตปลอดบุหรี่ลักษณะใด?
	กรณีอาคารและสิ่งปลูกสร้างที่เป็นเขตปลอดบุหรี่ทั้งหมด
	★ ต้องติดเครื่องหมายเขตปลอดบุหรี่ตามที่กฎหมายกำหนด ★ ต้องดูแลไม่ให้มีการสูบบุหรี่ในพื้นที่ที่เป็นเขตปลอดบุหรี่
	กรณีที่ภายนอกอาคารและสิ่งปลูกสร้างสามารถจัดเขตสูบบุหรี่ได้ และมีความประสงค์จะจัดให้มีเขตสูบบุหรี่
	★ ต้องดูแลให้มีการจัดเขตสูบบุหรี่ตามที่กฎหมายกำหนด

บันทึก ช่วยจำ	อาคารและสิ่งปลูกสร้างของสถานที่ทำงานและสถานที่สาธารณะ ทุกแห่ง เป็นเขตปลอดบุหรี่ทั้งหมด
	ณ ปัจจุบัน
	3 สถานที่ต่อไปนี้ พื้นที่ส่วนที่ไม่ใช่อาคารหรือสิ่งปลูกสร้างอาจจะจัด หรือไม่จัดเขตสูบบุหรี่ก็ได้ ⁴ (1) สถานที่ราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ (2) สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา (3) สถานีบริการน้ำมัน และอีก 1 สถานที่ คือ สนามบินนานาชาติ อาจจัดหรือไม่จัด เขตสูบบุหรี่ ในอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างก็ได้

⁴ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ 19) พ.ศ. 2553 เรื่องกำหนดชื่อหรือประเภทของสถานที่สาธารณะ
 ที่ให้มีการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่และกำหนดส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดของสถานที่สาธารณะดังกล่าว
 เป็นเขตปลอดบุหรี่ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ พ.ศ. 2535

1.2 ประเด็นที่ควรเฝ้าระวังเพื่อควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ

1. ฉลากหีบห่อผลิตภัณฑ์ยาสูบ

- ซองบุหรี่ยิกาแรต (ปัจจุบัน) ต้องพิมพ์คำเตือนเป็นภาพสีแบบใดแบบหนึ่งใน 10 แบบ

- ซองบุหรี่ยิกาแรต (ใหม่) ต้องพิมพ์คำเตือนเป็นภาพสีแบบใดแบบหนึ่งใน 10 แบบ (อยู่ระหว่างดำเนินการออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข⁶)

- ซองบุหรี่ยิกาแรตต้องพิมพ์คำเตือนเป็นภาพสีแบบใดแบบหนึ่งใน 5 แบบ

- ซองยาเส้น (ปัจจุบัน) ต้องพิมพ์คำเตือนเป็นภาพขาวดำแบบใดแบบหนึ่งใน 2 แบบ (สิ้นสุดการบังคับใช้ ณ วันที่ 4 สิงหาคม 2556)

- ซองยาเส้น (ใหม่) ต้องพิมพ์คำเตือนเป็นภาพสีแบบใดแบบหนึ่งใน 4 แบบ (วันแรกที่มีผลบังคับใช้คือ 5 สิงหาคม 2556)

⁶ ร่างประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแสดงรูปภาพ ข้อความคำเตือนเกี่ยวกับพิษภัยและช่องทางติดต่อเพื่อการเลิกยาสูบ ในฉลากของบุหรี่ยิกาแรต พ.ศ.....

1.2 ประเด็นเฝ้าระวังเพื่อควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ (ต่อ)

1. ฉลากหีบห่อผลิตภัณฑ์ยาสูบ (ต่อ)

- บนซองบุหรี่ต้องพิมพ์ข้อความระบุประเทศผู้ผลิต ประเทศที่จำหน่ายและวันเดือนปีที่ผลิต

- ซ้างซองบุหรี่ต้องพิมพ์ข้อความระบุสารพิษในบุหรี่และข้อความระบุสารก่อมะเร็ง⁶

- บนซองบุหรี่ต้องไม่มีข้อความที่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิดจนลวงใจให้บริโภค ดังนี้

- (1) มีอันตรายหรือระดับสารพิษน้อย

- (2) มีกลิ่นหรือรสที่ลวงใจให้บริโภค

⁶ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแสดงข้อความเกี่ยวกับสารพิษหรือสารก่อมะเร็งในฉลากของบุหรี่ยกเว้นตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535 (ฉบับที่ 16) พ.ศ. 2554 โดยมีฉลาก 10 แบบ ได้แก่ 1) ควันบุหรีมีสารพิษไฮโดรเจนไซยาไนด์ 2) ควันบุหรีมีสารพิษคาร์บอนมอนอกไซด์ 3) ควันบุหรีมีสารพิษมากกว่า 250 ชนิด 4) ควันบุหรีเป็นสารพิษสำคัญที่สุดในบ้าน 5) ควันบุหรีมีสารก่อมะเร็งฟอร์มาลดีไฮด์ 6) ควันบุหรีมีสารก่อมะเร็งเบนโซไพรีน 7) ควันบุหรีมีสารก่อมะเร็งไนโตรซามีน 8) ควันบุหรีเป็นสารก่อมะเร็งที่สำคัญที่สุดของมนุษย์ 9) ควันบุหรีมีสารกัมมันตรังสีโพโลเนียม 210 และ 10) ควันบุหรีมีสารเซพติคตินนิโคติน

1. ฉลากหีบห่อผลิตภัณฑ์ยาสูบ (ต่อ)

(3) แสดงคุณภาพ
ผลิตภัณฑ์

กรณีของบุหรี่หรือหีบห่อผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ไม่มีการพิมพ์ภาพคำเตือน หรือภาพคำเตือนไม่มีลักษณะตามที่กฎหมายกำหนด และไม่มีข้อความหรือลักษณะต่าง ๆ ข้างต้น ให้ตั้งข้อสังเกตหรือข้อสงสัยว่า เป็นบุหรี่ผิดกฎหมายหรือบุหรี่เถื่อน

2. การขายผลิตภัณฑ์ยาสูบ

- ห้ามขายผลิตภัณฑ์ยาสูบให้แก่ผู้อายุไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์

- ห้ามขายบุหรี่ไม่มีภาพคำเตือน

3. การโฆษณาและส่งเสริมการขายผลิตภัณฑ์ยาสูบ

- ป้ายโฆษณาหรือแสดงยี่ห้อผลิตภัณฑ์ยาสูบ และราคาที่มีขนาดใหญ่เกินสมควร หรือเห็นสะดุดตา ณ ร้านค้าที่ขายบุหรี่

3. การโฆษณาและส่งเสริมการขายผลิตภัณฑ์ยาสูบ (ต่อ)

- การโฆษณาผ่านสื่อออนไลน์ เช่น อินเทอร์เน็ต เฟสบุ๊ก เป็นต้น

- สิ่งของเลียนแบบผลิตภัณฑ์หรือสินค้าที่มีโลโก้หีบบุหรี

กล่องใส่บุหรี

ที่เขี่ยบุหรี

- การแสดงชื่อ โลโก้หีบบุหรีในการแข่งขันกีฬา การแสดงคอนเสิร์ต หรืองานอีเวนต์ใดๆ

- แจกผลิตภัณฑ์ยาสูบฟรีหรือแจกเป็นของตัวอย่าง

ตัวอย่างการออกร้านในงานเทศกาลต่างๆ ที่มีการเล่นเกมส์ และแจกผลิตภัณฑ์ยาสูบ

2 การเฝ้าระวังเพื่อเตือนภัยยาสูบ

1. ผลิตภัณฑ์ยาสูบนำเข้าผิดกฎหมาย

บุหรี่ยูรส
โดยส่วนใหญ่จะมีรสต่างๆ เช่น
วนิลา สตรอเบอรี่ กานพลู
เป็นต้น

บุหรี่ยี่ห้อไม่มีภาพคำเตือน

ยาเส้นเคี้ยว

2. ผลิตภัณฑ์ที่ใช้สีหรือสัญลักษณ์ใดๆ เพื่อบ่งชี้ทางอ้อมว่ามีอันตรายน้อย

- การใช้จำนวน “จุด” แสดง/บ่งชี้ระดับของสารพิษในผลิตภัณฑ์ยาสูบบางยี่ห้อ

- การใช้สีของซองบุหรี่ยี่ห้อเพื่อทดแทนข้อความบ่งชี้กลิ่นหรือรสของผลิตภัณฑ์ยาสูบ

3. การขายผลิตภัณฑ์ยาสูบ

- การขายผลิตภัณฑ์ยาสูบโดยเด็ก (ผู้มีอายุไม่ถึง 18 ปี บริบูรณ์เป็นผู้ขาย)

- การขายอุปกรณ์อื่น ๆ เพื่อการบริโภคยาสูบ

เตาบารากู'

เครื่องมวนบุหรี่

ซองเลียนแบบ
ผลิตภัณฑ์ยาสูบ
เช่น บุหรี่ไฟฟ้า
เป็นต้น

4. การโฆษณาและส่งเสริมการขายผลิตภัณฑ์ยาสูบ

- การสนับสนุนการสูบบุหรี่หรือการขายตรงบุหรี่โดยใช้บุคคลเป็นจุดขาย (พรีดตี้)

4. การโฆษณาและส่งเสริมการขายผลิตภัณฑ์ยาสูบ (ต่อ)

- การโฆษณาแฝง โดยพิมพ์ชื่อผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือประดิษฐ์ดัดแปลงอักษรที่มีลักษณะพ้องเสียงไว้บนสิ่งของต่างๆ

จานอาหาร

กล่องใส่
กระดาษทิชชู

- ลดราคาผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือขายในราคาถูก

ลดเหลือ 550 บ.

- การตั้งวางโชว์ซองบุหรี่หรือเปิดตู้โชว์บุหรี่ให้เห็นชัดเจน ณ จุดขาย

- การสนับสนุนกิจกรรมทางสังคมเพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของอุตสาหกรรมยาสูบ

- (1) การให้ทุนหรือสิ่งของสนับสนุนให้กับบุคคลหรือหน่วยงานใด

- การสนับสนุนกิจกรรมทางสังคมเพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของอุตสาหกรรมยาสูบ (ต่อ)

(2) การเป็นผู้อุปถัมภ์ รายการ (Sponsors)

กิจกรรมกีฬา

สิ่งแวดล้อม

(3) การประชาสัมพันธ์ ผลการสนับสนุน กิจกรรมทางสังคม ผ่านสื่อต่างๆ

การเริ่มต้นเฝ้าระวังเพื่อควบคุมยาสูบ

 กรณีประชาชน/ผู้สนใจทั่วไป : ใช้การสังเกตในชีวิตประจำวัน

1. เรียนรู้ และจดจำว่า “มีประเด็นอะไรบ้างที่ควรเฝ้าระวังเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย และเพื่อเตือนภัยยาสูบ”
2. วิเคราะห์จุด/พื้นที่เสี่ยงที่ควรดำเนินการเฝ้าระวัง
3. ติดตาม สังเกต ในขณะที่ดำเนินชีวิตประจำวัน
 - จุดติดตาม/สังเกตกรณีการเฝ้าระวังเพื่อมุ่งสู่การสร้างสิ่งแวดล้อมปลอดบุหรี่ เช่น ภายในอาคารและสิ่งปลูกสร้างของสถานที่ทำงาน สถานบันเทิง ผับ/บาร์ ร้านอาหาร ตลาดสด/ตลาดนัด โรงเรียน สถานพยาบาล ป้ายรถประจำทาง ยานพาหนะประจำทาง เป็นต้น
 - จุดติดตาม/สังเกตกรณีการเฝ้าระวังเพื่อควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ เช่น ร้านขายของชำหรือร้านสะดวกซื้อที่มีการขายบุหรี่/งานเทศกาล/งานบุญ ประเพณี/งานอีเวนต์ต่างๆ/สถานบันเทิง ผับ/บาร์ เป็นต้น
4. เมื่อสังเกตพบการละเมิดหรือประเด็นใดๆ ที่น่าสงสัย น่าสนใจ แปลกใหม่ สามารถดำเนินการ ดังนี้
 - จดจำ และเก็บรวบรวมหลักฐาน (ถ้าเป็นไปได้)
 - เขียนบันทึกช่วยจำ
 - บอกเล่าเรื่องราว หรือส่งต่อเบาะแสผ่านช่องทางต่างๆ ไปยังหน่วยงานระดับพื้นที่หรือส่วนกลางที่รับผิดชอบ ให้รับทราบเพื่อดำเนินการต่อไป

สิ่ง ที่ควรจดจำ บันทึก	ประเด็นละเมิด น่าสงสัย น่าสนใจ แปลกใหม่
	สถานที่เกิดเหตุ
	สถานที่ใกล้เคียงที่สังเกตได้ง่าย
	วัน เวลาที่พบเหตุการณ์

หลักฐาน ที่ควรเก็บ	ผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ละเมิดกฎหมาย น่าสงสัย น่าสนใจ แปลกใหม่
	ภาพถ่าย ภาพนิ่ง หรือภาพเคลื่อนไหว (แล้วแต่กรณี และความเป็นไปได้)

กรณีเครือข่ายภาคประชาสังคม : สังเกตอย่างเป็นระบบ

1. ประชุมหารือร่วมกัน อย่างน้อยใน 5 ประเด็น ได้แก่
 - พื้นที่เสี่ยง หรือขอบเขตที่ต้องดำเนินการเฝ้าระวังฯ
 - ประเด็นที่ต้องการเฝ้าระวังฯ
 - วางแผน หรือกำหนดแนวทางว่าจะดำเนินการติดตาม สังเกตให้สม่ำเสมอ และต่อเนื่องได้อย่างไร
 - ใครต้องมีบทบาทหน้าที่ติดตาม สังเกต และจำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพหรือไม่ อย่างไร
 - จะสื่อสาร หรือส่งผลการเฝ้าระวังฯ ผ่านช่องทางใด และให้ใคร
2. พัฒนาหรือปรับแบบฟอร์มการเฝ้าระวังให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่
3. ลงพื้นที่ดำเนินการเฝ้าระวังฯ ทั้งนี้ มีความเป็นไปได้อย่างน้อย 2 รูปแบบ ดังนี้
 - ใช้วิธีการสังเกตในชีวิตประจำวัน ดังเช่นกรณีประชาชน/ผู้สนใจทั่วไป
 - ลงพื้นที่เป็นทีม ทั้งนี้ ทีมอาจมีหรือไม่มีพนักงานเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรัฐก็ได้ โดยเฉพาะกรณีลงพื้นที่ที่มุ่งเน้นการรณรงค์/ประชาสัมพันธ์
4. ร้องเรียน/ส่งต่อข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบ เพื่อดำเนินการต่อไป
5. ประชุมสรุป เพื่อประมวลผลการเฝ้าระวังฯ และการได้ตอบที่เหมาะสม/สอดคล้องกับศักยภาพของเครือข่ายฯ
6. ติดตามความเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ว่า ยังคงพบการละเมิดอีกหรือไม่ อย่างไร

ช่องทางการนำส่งผลการเฝ้าระวังเพื่อควบคุมยาสูบ

หลังจากดำเนินการเฝ้าระวังเพื่อควบคุมยาสูบ และพบเห็นการกระทำที่ละเมิดกฎหมาย หรือมีประเด็นน่าสงสัย น่าสนใจ หรือแปลกใหม่ สามารถแจ้งร้องเรียน และสอบถามข้อมูลผ่านช่องทาง ดังนี้

1. สายด่วนกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข โทร. 1422
2. สำนักควบคุมการบริโภคยาสูบ โทร. 0-2580-9264
3. ศูนย์รับเรื่องร้องเรียนบุหรี่และสุรา โทร. 0-2590-3342 กด 2
4. ร้องเรียนผ่านทางเว็บไซต์ และอีเมลล์

- <http://btc.ddc.moph.go.th/complain/>
- antitobacco.th@gmail.com

5. เฟสบุ๊ก “จิตอาสาร่วมใจเฝ้าระวังเพื่อเตือนภัยยาสูบ” ที่ <https://www.facebook.com/pages/จิตอาสาร่วมใจเฝ้าระวังเพื่อเตือนภัยยาสูบ/350383091713518>

6. ร้องเรียนทางไปรษณีย์ โดยส่งจดหมายหรือไปรษณียบัตร มาที่ สำนักควบคุมการบริโภคยาสูบ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ถนนติวานนท์ ต.ตลาดขวัญ อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000

ตัวชี้วัดความสำเร็จของการเฝ้าระวังเพื่อควบคุมยาสูบ

✓	มีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน เพื่อติดตาม สังเกตการกระทำใดๆ ที่เป็นการละเมิดกฎหมายควบคุมยาสูบ รวมถึงประเด็นที่น่าสงสัย น่าสนใจ หรือสิ่งแปลกใหม่อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
✓	ผู้รับผิดชอบ มีแผนการติดตาม สังเกตการกระทำใดๆ ที่เป็นการละเมิดกฎหมายควบคุมยาสูบ รวมถึงประเด็นที่น่าสงสัย น่าสนใจ หรือแปลกใหม่
✓	มีการติดตาม สังเกตอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ หรืออย่างน้อยตามแผนที่กำหนด
✓	มีการส่งต่อข้อมูลผลการกระทำใดๆ ที่เป็นการละเมิดกฎหมาย หรือประเด็นที่น่าสงสัย น่าสนใจ หรือสิ่งแปลกใหม่ในทันทีที่พบ หรืออย่างสม่ำเสมอ
✓	มีการจัดเก็บ/รวบรวมข้อมูลผลการกระทำใดๆ ที่เป็นการละเมิดกฎหมาย หรือประเด็นที่น่าสงสัย น่าสนใจ หรือสิ่งแปลกใหม่อย่างเป็นระบบ ที่สามารถสืบค้นข้อมูลย้อนหลังได้
✓	มีการติดตาม สังเกตความเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอเพื่อประเมินผลสำเร็จภายหลังการร้องเรียน

ความเปลี่ยนแปลงที่สามารถสังเกตเห็นได้ หากผลการเฝ้าระวัง ถูกส่งต่อและ ดำเนินการแล้วเสร็จ	◦ สถานที่ทำงาน สถานที่สาธารณะ ได้รับการจัดเป็นเขตปลอดบุหรี่ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนดเพิ่มขึ้น
	◦ การสูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่ลดลง หรือไม่พบการสูบบุหรี่ในที่ดังกล่าว
	◦ ไม่พบผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ละเมิดกฎหมาย หรือสิ่งน่าสงสัย

เครื่องมือสนับสนุนขณะดำเนินการเฝ้าระวังเพื่อควบคุมยาสูบ

1. สำนักควบคุมการบริโภคยาสูบ (สคส.) กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข สามารถสนับสนุนท่านได้ในประเด็น ดังนี้

- ให้คำปรึกษาในข้อกฎหมายควบคุมยาสูบ
- รับเรื่องร้องเรียนการกระทำใดๆ ที่เป็นการละเมิดกฎหมายที่มีผลบังคับใช้แล้ว
- เป็นจุดคัดกรอง หรือรับเรื่องร้องเรียนในประเด็นใดๆ ที่น่าสงสัย น่าสนใจ แปลกใหม่ หรือไม่แน่ใจว่ากระทำนั้นๆ เป็นการละเมิดกฎหมายที่มีผลบังคับใช้แล้วหรือไม่
- จัดฝึกอบรมพัฒนาศักยภาพพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย
- จัดฝึกอบรมภาคีเครือข่าย ให้มีศักยภาพดำเนินงานเฝ้าระวังเพื่อควบคุมยาสูบที่สามารถสื่อสารเตือนภัยและหนุนเสริมการบังคับใช้กฎหมาย
- สนับสนุนวิทยากร เพื่อให้ความรู้กฎหมายควบคุมยาสูบ ตลอดจนแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายและการดำเนินงานเฝ้าระวังเพื่อควบคุมยาสูบ
- สนับสนุนสื่อเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย เช่น สติกเกอร์เขตปลอดบุหรี่ แผ่นพับให้ความรู้เกี่ยวกับสถานที่ปลอดบุหรี่ตามกฎหมาย และกฎหมายควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ เป็นต้น

2. สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 1 - 12 (สคร.) เป็นหน่วยงานระดับภูมิภาคในสังกัดกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ที่สามารถแจ้งเรื่องร้องเรียนใดๆ ที่พบได้ โดยตรงทางหมายเลขโทรศัพท์ของ สคร. 1 - 12 ดังนี้

สคร.	โทรศัพท์
สคร. 1 กรุงเทพฯ	0-2972-9606
สคร. 2 จังหวัดสระบุรี	0-3626-8600
สคร. 3 จังหวัดชลบุรี	0-3826-0970 ต่อ 32, 0-3826-0206
สคร. 4 จังหวัดราชบุรี	0-3231-0761
สคร. 5 จังหวัดนครราชสีมา	0-4424-4266, 0-4421-2903
สคร. 6 จังหวัดขอนแก่น	0-4322-2818-9 ต่อ 102
สคร. 7 จังหวัดอุบลราชธานี	0-4525-0556
สคร. 8 จังหวัดนครสวรรค์	0-5622-1822
สคร. 9 จังหวัดพิษณุโลก	0-5521-4615-7
สคร. 10 จังหวัดเชียงใหม่	0-5327-6364
สคร. 11 จังหวัดนครศรีธรรมราช	0-7534-1147, 0-7534-2328
สคร. 12 จังหวัดสงขลา	0-7433-6079 ต่อ 34

3. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด (สสจ.) 76 จังหวัด มีหน่วยงานย่อยและบุคลากรที่รับผิดชอบงานควบคุมยาสูบ และประสานการทำงานโดยตรงกับสำนักงานป้องกันควบคุมโรค (สคร.) ดังนี้

สคร.	สสจ. ที่ประสานการทำงาน
สคร. 1 กรุงเทพฯ	กรุงเทพฯ (ส่วนกลาง) นนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา
สคร. 2 จังหวัดสระบุรี	สระบุรี ลพบุรี สิงห์บุรี อ่างทอง นครนายก
สคร. 3 จังหวัดชลบุรี	ชลบุรี ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี สระแก้ว สมุทรปราการ ตราด จันทบุรี ระยอง
สคร. 4 จังหวัดราชบุรี	ราชบุรี นครปฐม กาญจนบุรี สุพรรณบุรี เพชรบุรี ประจวบฯ สมุทรสาคร สมุทรสงคราม
สคร. 5 จังหวัดนครราชสีมา	นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์
สคร. 6 จังหวัดขอนแก่น	ขอนแก่น มหาสารคาม ร้อยเอ็ด กาฬสินธุ์ บึงกาฬ เลย หนองคาย หนองบัวลำภู อุดรธานี
สคร. 7 จังหวัดอุบลราชธานี	อุบลราชธานี มุกดาหาร อำนาจเจริญ ศรีสะเกษ ยโสธร นครพนม สกลนคร
สคร. 8 จังหวัดนครสวรรค์	นครสวรรค์ อุทัยธานี กำแพงเพชร พิจิตร ชัยนาท
สคร. 9 จังหวัดพิษณุโลก	พิษณุโลก เพชรบูรณ์ อุตรดิตถ์ ตาก สุโขทัย
สคร. 10 จังหวัดเชียงใหม่	เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ลำพูน ลำปาง เชียงราย พะเยา แพร่ น่าน
สคร. 11 จังหวัดนครศรีฯ	นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี ชุมพร ระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่
สคร. 12 จังหวัดสงขลา	สงขลา พัทลุง ตรัง สตูล ยะลา ปัตตานี นราธิวาส

4. มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ (มสบ.) สามารถสนับสนุนงานเฝ้าระวังเพื่อควบคุมยาสูบได้หลากหลายรูปแบบ ดังนี้

- สนับสนุนสื่อรณรงค์รูปแบบต่างๆ
“http://www.smokefreezone.or.th/media_request.htm”
- จัดกิจกรรมรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ และสร้างกระแสอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่องเพื่อสนับสนุนการบังคับใช้กฎหมายควบคุมยาสูบ โดยเฉพาะการคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่
- พัฒนาโครงการเฝ้าระวังอุตสาหกรรมยาสูบ ที่สามารถเข้าถึงเพื่อร้องเรียนผลการเฝ้าระวังได้ที่ <http://www.tobaccowatch.in.th/>

The screenshot shows the homepage of the Smokefreezone.or.th website. The header features the logo and name of the organization, "Smokefreezone.or.th มูลนิธิรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่". Below the header, there are several sections:

- สื่อล่าสุด (Latest Media):** A grid of images showing various tobacco control materials like posters and brochures.
- สื่อแบบเก่า (Old Media):** Similar to the latest media section, but for older resources.
- ดาวน์โหลด (Download):** A section for downloading resources, including a list of hospitals and clinics.
- ข่าวประชาสัมพันธ์ (Public Relations News):** A section for news and updates.
- บริการ (Services):** A section for services provided by the organization.
- เกี่ยวกับเรา (About Us):** A section for information about the organization.
- ติดต่อเรา (Contact Us):** A section for contact information.

On the right side, there is a table listing hospitals and clinics, with columns for "รหัส" (Code) and "ชื่อองค์กร" (Organization Name).

รหัส	ชื่อองค์กร
4403	บริษัท ทีเอส เทค (ประเทศไทย) จำกัด
4402	โรงพยาบาลสาขาสี
4401	ภาคประชาชน
4400	ภาคประชาชน
4399	ภาคประชาชน
4398	โรงพยาบาลสาขาศึกษา
4397	โรงเรียนบ้านหนองแดง
4396	สมิต ใจดี
4395	โรงพยาบาลสาขาสี
4394	ภาคประชาชน
4393	สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4392	ภาคประชาชน
4391	ร้าน ใจดี
4390	บริษัท ใจดี จำกัด
4389	ชมรมเฝ้าระวังสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4388	ชมรมเฝ้าระวังสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4387	ชมรมเฝ้าระวังสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4386	ชมรมเฝ้าระวังสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4385	กลุ่มงานสุขศึกษา โรงพยาบาลพนา
4384	มูลนิธิร่วมใจฯ โทร. 02-254-1111

5. สำนักงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า (สคล.) เครือข่ายนี้มีการจัดโครงสร้างระดับภาค คือ ศูนย์ประสานงานเครือข่ายองค์กรงดเหล้า 8 ภาค เพื่อประสานการทำงานเฝ้าระวังโดยตรงกับพื้นที่ที่ครอบคลุมทั้งประเด็นเหล้า-บุหรี่-อุบัติเหตุ ดังนี้

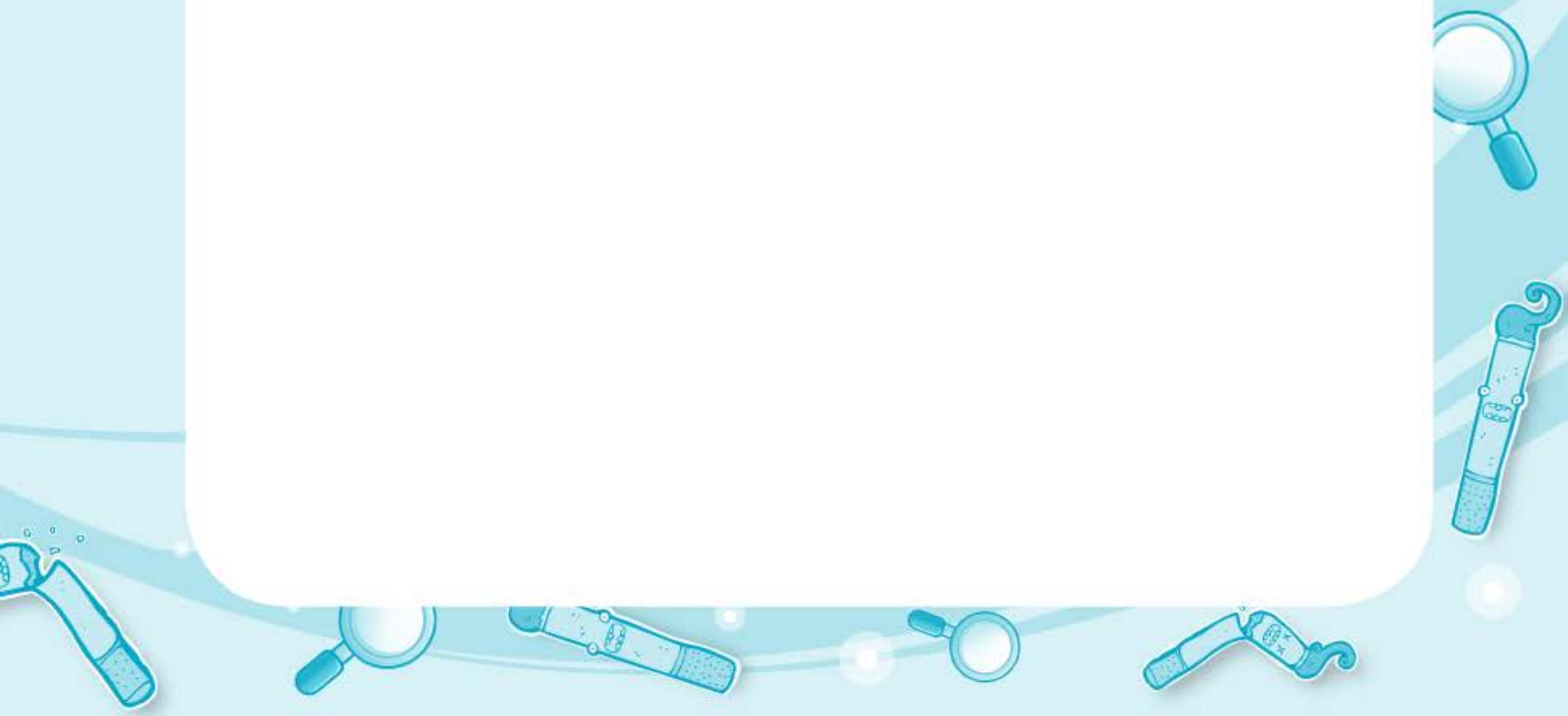
ศูนย์ประสานงานภาค	ผู้ประสานงาน	โทรศัพท์ / อีเมล
ภาคเหนือตอนบน	นายธงชัย ยงยืน	โทร. 08-6918-1326 thongchai_mbu@hotmail.com
ภาคเหนือตอนล่าง	นายสอน ขำปลอด	โทร. 08-5876-7890 khamplodsorn@gmail.com
ภาคอีสานตอนบน	น.ส.วรลักษณ์ ลิกขา (ผู้ช่วยผู้ประสานงาน)	โทร. 08-5007-7701 mohonamaicouncil@hotmail.com
ภาคอีสานตอนล่าง	นายบำรุง เป็นสุข	โทร. 08-9945-1728 bum2505@yahoo.co.th
ภาคตะวันออก	นางเพ็ญนภา หัสรังค์	โทร. 08-7128-2614 Pennapa_work@windowslive.com
ภาคตะวันตก	นายสุวิธ วัฒนารมย์	โทร. 08-9743-4094 suvit24@gmail.com
ภาคกลาง	นายทงชัย บุรณพิสุทธิ	โทร. 08-4709-1551 tnong_ldi@yahoo.com
ภาคใต้	นางมาลัย มินศรี	โทร. 08-5169-4110 m.malai1969@gmail.com

สรุป

การมีส่วนร่วมเฝ้าระวังเพื่อควบคุมยาสูบของภาคประชาสังคมมีส่วนสำคัญยิ่งต่อการเพิ่มพูนประสิทธิภาพการดำเนินงานควบคุมยาสูบของสังคมไทย ซึ่งกระทำได้โดยการเฝ้าสังเกตและติดตามสถานการณ์/ปรากฏการณ์การบริโภคยาสูบ รวมถึงบริบทแวดล้อมที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การบริโภคยาสูบอย่างเป็นระบบสม่ำเสมอและต่อเนื่อง โดยครอบคลุมประเด็น “ใคร อะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร” ทั้งในมิติผู้สูบ ผู้ขาย (อุตสาหกรรมยาสูบซึ่งเป็นผู้ผลิตและผู้จำหน่ายค้าส่งและค้าปลีก) และผู้เกี่ยวข้อง ผู้ละเมิด (ทั้งโดยเจตนาและไม่เจตนา) และผู้บังคับใช้กฎหมาย

ดังนั้น คู่มือนี้จึงเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อภาคประชาสังคม เพื่อใช้เป็นแนวทางควบคุม กำกับ ให้การมีส่วนร่วมเฝ้าระวังเพื่อควบคุมยาสูบดำเนินไปอย่างมีมาตรฐานเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ เนื่องจากมีเนื้อหาที่ครบถ้วนในระบบการทำงานที่มีคุณภาพ Plan-Do-Check-Act (PDCA) ตั้งแต่ขั้นประชุมหารือร่วมกัน การพัฒนาหรือปรับแบบฟอร์มเฝ้าระวัง การลงพื้นที่ดำเนินการ ร้องเรียน/ส่งต่อข้อมูล ประชุมสรุปผล และติดตามการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง

မာပေက

ภาคผนวก ก. ประเภทของผลิตภัณฑ์ยาสูบ

เพื่อการมีส่วนร่วมเฝ้าระวังเพื่อควบคุมยาสูบที่มีประสิทธิภาพโดยประชาชน/ผู้สนใจทั่วไป ตลอดจนเครือข่ายภาคประชาสังคม ดังนั้น บุคคล/กลุ่มบุคคลเหล่านี้จึงควรมีองค์ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับประเภทของผลิตภัณฑ์ยาสูบ โดยทั่วไปผลิตภัณฑ์ยาสูบแบ่งตามลักษณะการใช้ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ผลิตภัณฑ์ยาสูบแบบมีควันหรือใช้โดยวิธีการสูบ และผลิตภัณฑ์ยาสูบแบบไม่มีควัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ผลิตภัณฑ์ยาสูบแบบมีควัน หรือใช้โดยวิธีการสูบ ประกอบด้วย

1.1) บุหรี่ซองที่ผลิตจากโรงงานยาสูบ กระทรวงการคลัง และจำหน่ายในประเทศไทยมีจำนวน 18 ตรา ได้แก่

บุหรี่มีกันกรอง		บุหรี่ไม่มีกันกรอง
1. กรองทิพย์ 90	9. WONDER รสเมนทอล	1. เกล็ดทอง 33
2. กรองทิพย์รสอเมริกัน	10. SHOOT รสอเมริกัน	2. พระจันทร์ 33
3. สายฝน 90	12. SMS รสอเมริกัน	3. กรุงทอง 33
4. กรุงทอง 90	13. SMS รสเมนมอล	
5. สามิต 90	14. CONNEX รสอเมริกัน	
6. รอยัล สแตนดาร์ด 90	15. CONNEX รสเมนทอล	
7. รอยัล 90 เดอลุกซ์		
8. WONDER รสอเมริกัน		

ที่มา : <http://www.thaitobacco.or.th/> ณ วันที่ 3 มกราคม 2556

1.2) บุหรี่ซองที่ผลิตจากโรงงานต่างประเทศ และนำเข้ามาจำหน่ายในประเทศไทย อาทิ มาร์ลโบโร มอร์ วินสตัน ดันฮิลล์ แอลแลนด์เอ็ม เบรค เป็นต้น

1.3) บุหรี่มวนเอง เป็นบุหรี่ที่มีได้ผลิตโดยเครื่องจักรภายในโรงงาน โดยบุหรี่ยี่ห้อนี้ ผู้สูบสามารถมวนได้ด้วยตนเองหรือมวนด้วยเครื่องมือมวนบุหรี่ โดยมียาเส้นหรือยาเส้นปรุงเป็นส่วนประกอบภายใน และห่อหุ้มหรือมวนด้วยวัสดุที่หาง่าย อาทิ กระดาษ ใบตอง ใบจาก ใบมะกา ใบบัว เป็นต้น

1.4) บุหรี่ซิการ์ ในพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 หมายถึง ใบยาแห้งหรือยาอัด ซึ่งมวนด้วยใบยาแห้งหรือยาอัด บุหรี่ซิการ์ที่มีจำหน่ายในประเทศส่วนใหญ่ผลิตจากประเทศอเมริกาและประเทศแถบยุโรป

1.5) ไปป์ เป็นกล่องสูบบุหรี่ที่มีเป้าสำหรับใส่ยาเส้น ไปป์ส่วนมากทำมาจากเหง้าของต้นไม้ที่แข็งและทนความร้อน หรือทำจากสังกะสีหรือพลาสติกที่ทนความร้อนได้ดี

1.6) ยาสูบที่สูบผ่านน้ำ หรือที่เรียกว่า บาราгу/สุกก้า/ชีชา การสูบบุวันยาสูบผ่านน้ำนี้ต้องมีอุปกรณ์การสูบบุวัน หรือที่เรียกว่า เตาบาราгу และถ้วยยา ซึ่งมีส่วนผสมของใบยาสูบกับสารที่มีความหวาน เช่น กากน้ำตาล หรือน้ำผึ้ง เป็นต้น และบางครั้งมีการเติมแต่งกลิ่นหอมของผลไม้ เช่น สตรอเบอรี่ แอปเปิ้ล และสมุนไพรบางชนิด เป็นต้น

ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ยาสูบแบบมีควัน หรือใช้โดยวิธีการสูบ¹

1) บุหรี่ที่ผลิตจากโรงงาน	
2) บุหรี่มวนเอง	
3) ไปป์	
4) ซิการ์ หรือใบยาสูบมวน	
5) ผลิตภัณฑ์ยาสูบที่สูบผ่านน้ำ เช่น บาราгу เป็นต้น	

¹ ผลิตภัณฑ์ยาสูบแบบมีควันลำดับที่ 1- 4 ครอบคลุมตามนิยามของ พรบ.ควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2535

2. การใช้ผลิตภัณฑ์ยาสูบแบบไม่มีควัน ผลิตภัณฑ์ยาสูบกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นการนำยาเส้นหรือยาเส้นปรุงมาใช้ในการรูปแบบต่างๆ ได้แก่ การอม หรือจุกยาฉุนทางปาก การสูดยานัตถุที่มีส่วนผสมยาสูบทางจมูก และการเคี้ยวยาเส้น เป็นต้น

ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ยาสูบแบบไม่มีควัน

1) ยาเส้นใช้เคี้ยว/ อม/ จุกทางปาก/ สีฟัน

2) ยานัตถุที่มีส่วนผสมยาสูบ

3) หมากพลูที่มียาเส้นเป็นส่วนประกอบ

4) บุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ (บุหรี่ไฟฟ้า หรือ บุหรี่ไอน้ำ)²

5) อื่นๆ เช่น ยาสูบชนิดเคี้ยวจากต่างประเทศ "snus" เป็นต้น

² บุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ จากการทบทวนเอกสารพบว่า บางยี่ห้อจะไม่มีควัน แต่บางยี่ห้อจะมีควัน

ภาคผนวก ข. ตราของบริษัทบุหรี่ยี่ห้อบุหรี่ยี่ห้อ

องค์ความรู้ที่จำเป็นอีกประเด็นที่ประชาชน/ผู้สนใจทั่วไป ตลอดจนเครือข่ายภาคประชาสังคม ควรรับรู้/รับทราบ นั่นคือ ตราของบริษัทบุหรี่ยี่ห้อบุหรี่ยี่ห้อ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเฝ้าระวังกลยุทธ์อุตสาหกรรมยาสูบ โดยตราของบริษัทบุหรี่ยี่ห้อบุหรี่ยี่ห้อที่น่าสนใจ และพบเห็นว่าการทำตลาดอยู่เสมอมีดังนี้

บริษัทบุหรี่ยี่ห้อ	ตราของบริษัทบุหรี่ยี่ห้อ	ยี่ห้อบุหรี่ยี่ห้อ
บริษัท ฟิลิป มอร์ริส		 แอลเอ็ม มาร์ลโบโร
บริษัท บริทิช อเมริกัน โทแบคโค (BAT)		 ดันฮิลล์
บริษัท เจแปน โทแบคโค อินเตอร์เนชันแนล (JTI)		 มายเซเว่น
โรงงานยาสูบ (รยส.)		 สายฝน กรองทิพย์ เอส เอ็ม เอส วันเดอร์

ภาคผนวก ค. แบบเก็บข้อมูลการเฝ้าระวังเพื่อควบคุมยาสูบ

ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานเฝ้าระวัง ก็คือการได้มาซึ่งข้อมูล ผลการเฝ้าระวังที่มีคุณภาพ ด้วยเหตุนี้แบบบันทึกข้อมูล ถือเป็นเครื่องมือหนึ่ง ที่สนับสนุนให้เกิดระบบการจัดเก็บข้อมูลที่มีคุณภาพ ดังนั้น เพื่ออำนวยความสะดวก กับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องและมุ่งสู่กระบวนการทำงานร่วมกันอย่างมีมาตรฐาน จึงได้ พัฒนาแบบบันทึกผลการเฝ้าระวังเพื่อควบคุมยาสูบ รวมทั้งสิ้น 3 แบบบันทึก โดยแบบบันทึกแต่ละรูปแบบ มีความเหมาะสมกับความต้องการ/วัตถุประสงค์ของ กลุ่มผู้ใช้แตกต่างกัน ดังนี้

หมายเลข แบบ บันทึก	ชื่อแบบบันทึก	วัตถุประสงค์ ของแบบบันทึก	ความเหมาะสมของแบบ บันทึกกับกลุ่มผู้ใช้งาน
1.	แบบเก็บข้อมูลการ เฝ้าระวังเพื่อควบคุม ผลิตภัณฑ์ยาสูบ	เป็นแบบบันทึกผล การเฝ้าระวังด้วย กระดาษ (Hard copy) ที่มุ่งสังเกต ติดตาม ประเด็นใดๆ ทั้งที่อยู่ ภายใต้ พ.ร.บ.ควบคุม ผลิตภัณฑ์ยาสูบ และ ที่อยู่นอกเหนือหรือ ที่อาศัยช่องว่างของ พ.ร.บ.ดังกล่าวจงใจ ให้เกิดการบริโภค ผลิตภัณฑ์ยาสูบ	เครือข่ายภาคประชา สังคม หรือหน่วยงานใดๆ ที่มุ่งหวังสังเกต ติดตาม พื้นที่เสี่ยง/บริบท โดยรอบในความรับ ผิดชอบ เพื่อป้องกันมิให้ บุคคล/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่เกี่ยวข้องกระทำการ ใดๆ ที่จงใจให้เกิดการ บริโภคผลิตภัณฑ์ยาสูบ เกินสมควร
2.	แบบเก็บข้อมูลการ เฝ้าระวังเพื่อคุ้มครอง สุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่	เป็นแบบบันทึกผล การเฝ้าระวังด้วย กระดาษ (Hard copy) ที่มุ่งสังเกต ติดตาม การปฏิบัติตาม พ.ร.บ.คุ้มครองสุขภาพ ของผู้ไม่สูบบุหรี่	เครือข่ายภาคประชาสังคม หรือหน่วยงานใดๆ ที่มุ่ง สนับสนุนให้เกิดกิจกรรม การสังเกต ติดตามอย่าง เป็นระบบ เพื่อประเมิน ความสำเร็จของการสร้าง สิ่งแวดล้อมปลอดบุหรี่

หมายเลข แบบ บันทึก	ชื่อแบบบันทึก	วัตถุประสงค์ ของแบบบันทึก	ความเหมาะสมของแบบ บันทึกกับกลุ่มผู้ใช้งาน
3.	โปรแกรมสำเร็จรูป “จิตอาสาร่วมใจเฝ้าระวัง เพื่อเตือนภัยยาสูบ”	เป็นแบบบันทึกที่พัฒนา ด้วย excel macro เพื่อ ลดทอนความคลาด เคลื่อนของการบันทึก รหัสผลการเฝ้าระวัง ลดภาระการตรวจสอบ คุณภาพการบันทึกรหัส และเพิ่มความรวดเร็ว ในการประมวลผลการ เฝ้าระวัง	โปรแกรมนี้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ o แบบฟอร์ม ก. ผลิตภัณฑ์ยาสูบ มีรูปแบบ และวัตถุประสงค์ การใช้แบบเช่นเดียวกับ แบบบันทึกด้วยกระดาษ แบบที่ 1 o แบบฟอร์ม ข. สถานที่ ปลอดบุหรี่ มีรูปแบบ และวัตถุประสงค์การใช้ แบบเช่นเดียวกับ แบบบันทึกด้วยกระดาษ แบบที่ 2
หมายเหตุ: โปรแกรมสำเร็จรูปนี้ มุ่งอำนวยความสะดวกในการบันทึกผลการเฝ้าระวังฯ ให้มีคุณภาพเมื่อสิ้นสุดการเฝ้าระวังในระดับพื้นที่ที่มีรูปแบบการทำงานเป็นทีม/เครือข่าย ดังนั้น ขณะที่ ทีม/เครือข่าย อยู่ระหว่างการดำเนินงานเฝ้าระวังในสนาม อาจจำเป็นต้องใช้แบบบันทึกผลการเฝ้าระวังด้วยกระดาษ (Hard copy) ไปก่อน จากนั้นจึงกลับมาบันทึกข้อมูลลงในโปรแกรมสำเร็จรูป อย่างไรก็ดี โปรแกรมสำเร็จรูปนี้ สามารถใช้ได้กับผู้มีความประสงค์จะเฝ้าระวังเป็นรายบุคคล โดยการบันทึกผลการเฝ้าระวังที่ได้แบบย้อนหลัง			

แบบเก็บข้อมูลการเฝ้าระวังเพื่อควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ (แบบบันทึก 1)

ผู้เก็บข้อมูล/ลงพื้นที่

โทรศัพท์

อีเมลล์

ช่วงเวลาสำรวจ/ เฝ้าระวัง (เริ่มต้น-สิ้นสุด)

บริเวณสำรวจ/ พื้นที่เฝ้าระวัง

บันทึกครั้งที่ 1 ลงในช่องว่างเมื่อพบเห็นการละเมิดกฎหมายควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ และบันทึกครั้งที่ 0 เมื่อไม่พบเห็นการละเมิดฯ ในสถานที่สำรวจนั้นๆ

ประเด็นเฝ้าระวังเพื่อควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ

ลำดับที่	วัน เดือน ปี			ชื่อสถานที่	ที่ตั้งของสถานที่	การโฆษณา		การขาย	การส่งเสริมการขาย								โฆษณาในสื่อท้องถิ่น				ผลิตภัณฑ์ยาสูบ				
	วัน	เดือน	ปี			การเปิดผู้โชว์ของ บุหรี่ที่ขายให้ เห็นชัดเจน	การแสดงป้าย/ราคา บุหรี่ขนาดใหญ่ ณ		ขายปลีก	ซื้อบุหรี่อื่นๆ แอม	แจกฟรี	ใช้ซอง แอม	ชิงของ แอม	พรีคัม บุหรี่	การสาธิตสูบบุหรี่	นอกลูกซอง	เคบิล	วิบูล	อื่นๆ	บุหรี่ไม่มีภาพ	บุหรี่ที่มีภาพ	ยาเส้นไม่มี	ยาเส้นที่มี	รูปแบบอื่นๆ	
1																									
2																									
3																									
4																									
5																									
6																									

2

3

คำแนะนำการใช้แบบบันทึก 1: แบบเก็บข้อมูลการเฝ้าระวังเพื่อควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ โดยใช้กระดาษ

แบบบันทึก 1 นี้ ใช้สำหรับบันทึกกิจกรรมรายวัน หรือรายบุคคลต่อการทำงานเฝ้าระวังฯ 1 วัน หรือต่อ 1 พื้นที่ ซึ่งแบบบันทึกนี้แบ่งเป็น 3 ส่วน โดยมีรายละเอียดของแนวทางการบันทึกข้อมูลให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การบันทึกข้อมูลของผู้ดำเนินการเฝ้าระวัง

- 1.1) รายละเอียดผู้เก็บข้อมูล คือ บันทึกชื่อ - สกุล หรือชื่อเล่น หมายเลขโทรศัพท์ และอีเมล (ถ้ามี) ของผู้ลงพื้นที่เพื่อดำเนินการเฝ้าระวัง
- 1.2) ช่วงเวลาสำรวจ/เฝ้าระวัง (เริ่มต้น - สิ้นสุด) คือ การบันทึกเวลาในรูปแบบ 24 ชั่วโมง (0.00 - 24.00 น.) ณ ช่วงเวลาที่ลงพื้นที่เพื่อดำเนินการเฝ้าระวัง
- 1.3) บริเวณสำรวจ/พื้นที่เฝ้าระวัง คือ การบันทึกบริเวณสำรวจที่ได้รับมอบหมายในการดำเนินการเฝ้าระวัง เช่น ถ.ข้าวสาร เป็นต้น

ตัวอย่างการบันทึก - ส่วนที่ 1

ผู้เก็บข้อมูล..นายมี จิตอาสา...โทรศัพท์...08-6001-0078-9 อีเมล...mekin@hotmail.com

ช่วงเวลาสำรวจ/เฝ้าระวัง (เริ่มต้น - สิ้นสุด):17.00 - 20.00 น.....

บริเวณสำรวจ/พื้นที่เฝ้าระวัง: ...ถ.พหลโยธินจากอนุสาวรีย์ชัยฯ ถึงสี่แยกสะพานควาย.....

ส่วนที่ 2 การบันทึกข้อมูลสถานที่เฝ้าระวังเพื่อควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ

- 2.1) ลำดับที่ คือการบันทึกลำดับที่ของสถานที่ที่ผู้ได้รับมอบหมายลงพื้นที่เพื่อดำเนิน การเฝ้าระวัง โดยจัดเรียงตั้งแต่หมายเลข 1 เป็นต้นไป
- 2.2) วัน/เดือน/ปี คือการบันทึก วัน เดือน และปีที่ลงพื้นที่เพื่อดำเนินการสำรวจ/เฝ้าระวัง
- 2.3) ชื่อสถานที่ คือการบันทึกชื่อของสถานที่ที่เฝ้าระวังเพื่อควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ

2.4) **ที่ตั้ง** คือการบันทึกรายละเอียดของที่ตั้ง หรือบริเวณข้างเคียงที่สำคัญของสถานที่ที่ได้รับการเฝ้าระวัง เช่น ผับน้องจอย ที่ตั้งเลขที่ 555 ถนนเอกมัย เขตวัฒนา กทม. (ตรงข้าม Big C) เป็นต้น

ข้อมูลที่ตั้งนี้ ควรบันทึกให้ชัดเจนเพื่อประโยชน์ในการติดตามผลการเฝ้าระวังฯ โดยเฉพาะกรณีที่เกิดพบว่าการละเมิดกฎหมาย

ตัวอย่างการบันทึก - ส่วนที่ 2

ลำดับที่	วัน	เดือน	ปี	ชื่อสถานที่	ที่ตั้งของสถานที่
1	8	1	56	ตลาดนัดสะพานพุทธ	แผงลอยขายของชำข้างห้องน้ำสาธารณะใต้สะพาน กทม.
2	8	1	56	ผับน้องจอย	555 ถ.เอกมัย เขตวัฒนา กทม (ตรงข้าม Big C) กทม.
3	9	1	56	ร้าน 7 Eleven	เลขที่ 1/7 ถ.หน้าตลาดปากคลองตลาดติดกับธนาคารกรุงเทพ เขตพระนคร กทม.

ส่วนที่ 3 การบันทึกผลการเฝ้าระวังเพื่อควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ

บันทึกรหัส “1” เมื่อพบ หรือ “0” เมื่อไม่พบผลการเฝ้าระวังเพื่อควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบใน 5 ประเด็นหลักต่อไปนี้

1. การโฆษณา

1.1 เปิดตู้/โชว์ซองบุหรี่ที่ขายให้เห็นชัดเจน ณ จุดขาย

1.2 การแสดงยี่ห้อ/ ราคาบุหรี่ขนาดใหญ่ ณ จุดขาย

2. การขายบุหรี่ให้ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี

3. การส่งเสริมการขาย

3.1) ขายบุหรี่ราคาถูก

3.2) ซื้อบุหรี่แถมของอื่นๆ

3.3) ซื้อของอื่นๆ แถมบุหรี่

3.4) แจกบุหรี่ฟรี

3.5) ใช้ซองบุหรี่แลกซื้อของ

3.6) ฟรีดีช่ายบุหรี่

3.7) สิ่งของเลียนแบบผลิตภัณฑ์

3.8) การสนับสนุนกิจกรรมทางสังคม

ยาสูบ เช่น บุหรี่ไฟฟ้า เป็นต้น

โดยอุตสาหกรรมยาสูบ

4. โฆษณาสื่อในท้องถิ่น

4.1) หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น

4.2) เคเบิลทีวี

4.3) วิทยุชุมชน

4.4) อื่นๆ

5. ผลิตภัณฑ์ยาสูบ

5.1) บุหรี่ไม่มีภาพคำเตือน

5.2) บุหรี่ที่มีคำที่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิด

5.3) ยาเส้นไม่มีภาพคำเตือน

5.4) ยาเส้นที่มีคำที่ก่อให้เกิดความเข้าใจผิด

5.5) รูปแบบอื่นๆ ระบุ...

ตัวอย่างการบันทึก - ส่วนที่ 3

ลำดับ ที่	วัน	เดือน	ปี	ชื่อ สถานที่	ที่ตั้งของสถานที่	การเปิดตู้/ โชว์ของ บุหรี่ที่ขาย ให้เห็น ชัดเจน	การแสดง ยี่ห้อ/ ราคาบุหรี่ ขนาดใหญ่ ณ จุดขาย	การส่งเสริมการ ขาย
1	8	1	56	ตลาดนัด สะพาน พุทธ	แผงลอยขายของชำ ข้างห้องน้ำสาธารณะ ใต้สะพาน กทม.	1	1	
2	8	1	56	ผับน้อง จอย	555 ถ.เอกมัย เขตวัฒนา กทม (ตรงข้าม Big C)	1	0	
3	9	1	56	ร้าน 7 Eleven	เลขที่ 1/7 ถ.หน้าตลาดปาก คลองตลาด ติดกับ ธนาคารกรุงเทพ เขตพระนคร กทม.	0	1	

แบบเก็บข้อมูลการเฝ้าระวังเพื่อคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ (แบบบันทึก 2)

ผู้เก็บข้อมูล/ลงพื้นที่ **โทรศัพท์**..... **อีเมลล์**

ช่วงเวลาสำรวจ/ เฝ้าระวัง (เริ่มต้น-สิ้นสุด).....

บริเวณสำรวจ/ พื้นที่เฝ้าระวัง.....

บันทึกรหัส 1 ลงในช่องว่างเมื่อพบเห็นประเด็นเฝ้าระวัง และบันทึกรหัส 0 เมื่อไม่พบเห็นประเด็นในสถานที่สำรวจนั้นๆ

ลำดับที่ ของการ สังเกต	วัน/เดือน/ปี			ชื่อสถานที่	รายละเอียดที่ตั้ง (ระบุอย่างละเอียด ครบถ้วน ซอย ถนน หมู่บ้านเลข)	มีป้าย เครื่องหมาย/ สัญลักษณ์ห้ามสูบ บุหรี่หรือไม่	ลักษณะป้าย/เครื่องหมาย		อุปกรณ์/สิ่งอำนวยความสะดวกในการ สูบบุหรี่	การสูบบุหรี่ ณ ช่วงเวลาที่สังเกต มีการสูบบุหรี่ใน สถานที่หรือไม่	บันทึกรายละเอียด เพิ่มเติมใดๆ
							ชั่วคราว/สติกเกอร์	ถาวร			
						ไม่มีกั้นหวัด ไม่มี 0 มี 1	ไม่มีกั้นหวัด ไม่มี 0 มี 1		ไม่มีกั้นหวัด ไม่มี 0 มี 1		
						ถ้าบันทึก ไม่มี (ข้ามไป A.9)				มีในเขตปลอดบุหรี่ 1 มีในเขตสูบบุหรี่ 2 มีควันฉุนใจว่าเป็นจุดใด 3 มีคนถือ cigarette ที่วางไว้บนโต๊ะ 4 ถ้าบันทึก "ไม่มี" (ข้ามไป A.12)	
1											
2											
3											
4											
5											

②
③
④

คำแนะนำการใช้แบบบันทึก 2: การใช้แบบเก็บข้อมูลการเฝ้าระวังเพื่อคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ โดยใช้กระดาษ

แบบบันทึก 2 นี้ ใช้สำหรับบันทึกกิจกรรมรายวัน หรือรายบุคคลต่อการทำงานเฝ้าระวังฯ 1 วัน หรือต่อ 1 พื้นที่ ซึ่งแบบบันทึกนี้แบ่งเป็น 5 ส่วน โดยมีแนวทางการบันทึกข้อมูลให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การบันทึกข้อมูลของผู้ดำเนินการเฝ้าระวัง

- 1.1) รายละเอียดผู้เก็บข้อมูล คือ บันทึกชื่อ-สกุล หรือชื่อเล่น หมายเลขโทรศัพท์และอีเมล (ถ้ามี) ของผู้ลงพื้นที่เพื่อดำเนินการเฝ้าระวัง
- 1.2) ช่วงเวลาสำรวจ/เฝ้าระวัง (เริ่มต้น - สิ้นสุด) คือ การบันทึกเวลาในรูปแบบ 24 ชั่วโมง (0.00 - 24.00 น.) ณ ช่วงเวลาที่ลงพื้นที่เพื่อดำเนินการเฝ้าระวัง
- 1.3) บริเวณสำรวจ/พื้นที่เฝ้าระวัง คือ การบันทึกบริเวณสำรวจที่ได้รับมอบหมายใน การดำเนินการเฝ้าระวัง เช่น ถ.ข้าวสาร เป็นต้น

ส่วนที่ 2 การบันทึกข้อมูลสถานที่เฝ้าระวังเพื่อคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่

- 2.1) ลำดับที่ คือการบันทึกลำดับที่ของสถานที่ที่ผู้ได้รับมอบหมายลงพื้นที่เพื่อดำเนินการเฝ้าระวัง โดยจัดเรียงตั้งแต่หมายเลข 1 เป็นต้นไป
- 2.2) วัน/เดือน/ปี คือการบันทึก วัน เดือน และปีที่ลงพื้นที่เพื่อดำเนินการสำรวจ/เฝ้าระวัง
- 2.3) ชื่อสถานที่ คือการบันทึกชื่อของสถานที่ที่เฝ้าระวังเพื่อควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ
- 2.4) ที่ตั้ง คือการบันทึกรายละเอียดของที่ตั้ง หรือบริเวณข้างเคียงที่สำคัญของสถานที่ที่ได้รับการเฝ้าระวัง เช่น ร้านก๋วยเตี๋ยวปลาเฮียอ้า ที่ตั้งเลขที่ 4/7 ถนนพหลโยธิน เขตราชเทวี กทม. เป็นต้น

ข้อมูลที่ตั้งนี้ ควรบันทึกให้ชัดเจนเพื่อประโยชน์ในการติดตามผลการเฝ้าระวังฯ โดยเฉพาะกรณีที่พบว่าการละเมิดกฎหมาย

ตัวอย่างการบันทึก - ส่วนที่ 2

ลำดับที่ การ สังเกต	วัน/เดือน/ปี			ชื่อสถานที่	ที่ตั้ง (ระบุพื้นที่ ถนน ตรอก ซอย)
	วัน	เดือน	ปี		
1	10	1	56	ป้ายประจำทาง	อนุสาวรีย์ชัย ผังพหลโยธินขาออก (ท่ารถเมล์ สาย 522)
2	10	1	56	โรงพยาบาลพญาไท 3	ถ.พหลโยธินฝั่งขาออก ตรงข้าม สนามเป้า
3	10	1	56	ร้านก๋วยเตี๋ยวปลาเฮียอ้า	4/7 ถ.พหลโยธินฝั่งขาออก ข้าง รพ.พญาไท 3

ส่วนที่ 3 การบันทึกผลการเฝ้าระวังเพื่อคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่
บันทึกการห้ำ 1 เมื่อพบ หรือ 0 เมื่อไม่พบผลการเฝ้าระวังเพื่อคุ้มครอง
สุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ตามเกณฑ์ 4 ข้อต่อไปนี้

	<u>การมีป้าย</u> เครื่องหมาย/ สัญลักษณ์ห้ามสูบบุหรี่	หมายถึง การตรวจสอบว่า มีการติดเครื่องหมาย/สัญลักษณ์ ห้ามสูบบุหรี่อย่างน้อย 1 จุด ที่สังเกตเห็นได้ชัดเจนในสถานที่ นั้นๆ หรือไม่ เช่น บริเวณทางเข้าออก หรือภายในสถานที่ เป็นต้น
	ลักษณะป้าย/ เครื่องหมายห้ามสู บบุหรี่	หมายถึง การตรวจสอบว่า ป้าย/เครื่องหมายห้ามสูบบุหรี่ มีการติดตั้งในสถานที่นั้นมีลักษณะอย่างไร o ลักษณะเป็นป้ายชั่วคราวหรือสติ๊กเกอร์ o ลักษณะเป็นป้ายถาวร
	อุปกรณ์/สิ่งอำนวยความสะดวก ในการสูบบุหรี่	หมายถึง การตรวจสอบว่า สถานที่นั้นๆ มีอุปกรณ์/สิ่งอำนวยความสะดวก ความสะดวกในการสูบบุหรี่ เช่น ที่เขี่ยบุหรี่ ไฟแช็ค เป็นต้น
	<u>พบ</u> การสูบบุหรี่	หมายถึง การสังเกตว่า ณ ช่วงเวลาที่ลงพื้นที่ได้พบผู้สูบบุหรี่ หรือได้กลิ่นควันบุหรี่ที่แสดงว่ามีการสูบบุหรี่ในสถานที่นั้นหรือไม่ และพบในบริเวณที่มีลักษณะใด 1. พบในเขตปลอดบุหรี่ 2. พบในเขตสูบบุหรี่ 3. พบแต่ไม่แน่ใจว่าเป็นเขตใด 4. พบในที่โล่ง ที่ว่าง ได้ต้นไม้ ถ้าไม่พบ ให้บันทึกการห้ำ "0" ถ้าตรวจพบ ให้บันทึกการห้ำ 1 - 4

ตัวอย่างการบันทึก - ส่วนที่ 3

ลำดับ ที่ การ สังเกต	วัน/เดือน/ปี			ชื่อ สถานที่	ที่ตั้ง	มีป้าย เครื่องหมาย/ สัญลักษณ์ ห้ามสูบบุหรี่ หรือไม่	ลักษณะ ป้าย/ เครื่องหมาย		อุปกรณ์/ สิ่ง อำนวยความสะดวก ในการ สูบบุหรี่	การสูบบุหรี่ ณ ช่วง เวลาที่ สังเกตมี การ สูบบุหรี่ ใน สถานที่ หรือไม่
	วัน	เดือน	ปี				ชั่วคราว/ สถิติ เกอร์	ถาวร		
1	6	1	56	...		1	1	1	0	0
2	6	1	56	...		1	1	0	0	1
3	6	1	56	...		1	1	1	1	2

ส่วนที่ 4 การบันทึกจำนวนผู้สูบบุหรี่

ส่วนที่ 4 นี้ จะบันทึกก็ต่อเมื่อผู้สังเกตบันทึกการหัส 1 - 4 ในคอลัมน์ การสูบบุหรี่ นั่นคือ “ณ ช่วงเวลาที่สังเกต พบการสูบบุหรี่” ทั้งนี้ ให้ระบุเป็นตัวเลข ตามจริงของจำนวน + ผู้สูบบุหรี่ที่สังเกตได้

ในกรณีที่คอลัมน์การสูบบุหรี่ บันทึกการหัส “0” ส่วนที่ 4 นี้ ให้บันทึกการหัส “0” เช่นกัน

ตัวอย่างการบันทึก - ส่วนที่ 4

ลำดับ ที่ การ สังเกต	วัน/เดือน/ปี			ชื่อ สถานที่	ที่ตั้ง	มี ป้าย เครื่องหมาย/ สัญลักษณ์ ห้ามสูบบุหรี่ หรือไม่	ลักษณะ ป้าย/ เครื่องหมาย		อุปกรณ์/ สิ่ง อำนวยความสะดวก ในการ สูบบุหรี่	การสูบบุหรี่ ณ ช่วง เวลาที่ สังเกตมี การ สูบบุหรี่ ใน สถานที่ หรือไม่	จำนวน ผู้สูบบุหรี่
	วัน	เดือน	ปี				ชั่วคราว/ สถิติ เกอร์	ถาวร			
1				...		1	1	1	0	0	0
2				...		1	1	0	0	1	2
3				...		1	1	1	1	2	10

ภาคผนวก ก3. แบบบันทึก 3: แบบเก็บข้อมูลการเฝ้าระวังโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป “จิตอาสาร่วมใจเพื่าระวังเพื่อเตือนภัยยาสูบ”

โปรแกรมสำเร็จรูปนี้ มีข้อบ่งใช้ ดังนี้

1. บันทึกข้อมูลย้อนหลัง สำหรับผู้มีจิตอาสาที่มีความประสงค์จะเข้าร่วมดำเนินการเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่อง และเมื่อพบการกระทำใดๆ โดยบังเอิญ ในขณะที่ดำเนินชีวิตประจำวัน จะใช้วิธีการจำ หรือจด/บันทึกเตือนความจำไว้ก่อนจากนั้นจึงกลับมาบันทึกอย่างเป็นระบบในโปรแกรมนี้
2. บันทึกข้อมูลย้อนหลัง สำหรับการดำเนินงานเฝ้าระวังเป็นเครือข่าย/ทีม และใช้ภายหลังบันทึกข้อมูลด้วยกระดาษในแบบบันทึก 1 และ 2

ขั้นตอนการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป มีดังนี้

1. ดาวน์โหลดโปรแกรมสำเร็จรูปนี้ จากเว็บไซต์สำนักควบคุมการบริโภคยาสูบ <http://www.btc.ddc.go.th>
2. เปิดโปรแกรม ซึ่งในหน้าแรกของโปรแกรมมีส่วนที่สามารถเลือกได้ 3 ไอคอน คือ
 - 1) แบบฟอร์ม ก. การเฝ้าระวังเพื่อควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ
 - 2) แบบฟอร์ม ข. การเฝ้าระวังสถานที่สาธารณะปลอดบุหรี่
 - 3) สัญลักษณ์ facebook ในกรณีที่มีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต และกดเลือกลิงค์นี้ จะเข้าถึงเฟสบุ๊คของโครงการจิตอาสาร่วมใจเฝ้าระวังเพื่อเตือนภัยยาสูบ

หน้าจอหลัก
ของโปรแกรม
สำเร็จรูป เพื่อ
บันทึกข้อมูล
เฝ้าระวังฯ

[illegible]

คำแนะนำการใช้แบบฟอร์ม ก: แบบเก็บข้อมูลการเฝ้าระวังเพื่อควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ โดยโปรแกรมสำเร็จรูป - จิตอาสาเฝ้าระวังเพื่อเตือนภัยยาสูบ

แบบฟอร์ม ก. นี้ แบ่งเป็น 4 ส่วน โดยมีรายละเอียดของแนวทางการบันทึกข้อมูลให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การบันทึกข้อมูลของผู้ดำเนินการเฝ้าระวัง

- 1.1) ผู้สำรวจ คือ การบันทึก ชื่อ-สกุล หรือชื่อเล่น เบอร์โทรศัพท์และอีเมล (ถ้ามี) ของผู้ลงพื้นที่เพื่อดำเนินการเฝ้าระวัง
- 1.2) พื้นที่เฝ้าระวัง คือ การบันทึกพื้นที่สำรวจ แขวง/ตำบล เขต/อำเภอ และจังหวัดที่การดำเนินการเฝ้าระวัง
- 1.3) ปุ่มฟังก์ชันเลือกการทำงาน ประกอบด้วย 4 ปุ่ม คือ

หน้าหลัก

เลือกปุ่มนี้เพื่อกลับสู่หน้าจอหลัก

แบบฟอร์ม ก: การเฝ้าระวังเพื่อควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ

กรณีที่อยู่ในหน้าแบบฟอร์ม ก. ปุ่มนี้จะไม่ทำงาน

แบบฟอร์ม ข: การเฝ้าระวังสถานที่สาธารณะปลอดบุหรี่

เลือกปุ่มนี้เพื่อไปสู่แบบฟอร์ม ข.

Reset Form

เลือกปุ่มนี้ ด้วยเงื่อนไขดังนี้

- 1) บันทึกข้อมูลครบ 300 ข้อมูลและ save ข้อมูลเรียบร้อยแล้ว
- 2) บันทึกข้อมูลยังไม่ครบ 300 ข้อมูล แต่ต้องการสร้าง file ใหม่ และ save ข้อมูลเรียบร้อยแล้ว

ข้อควรระวัง

- 1) save ไฟล์ให้เรียบร้อย ก่อนกดปุ่ม Reset Form
- 2) ตั้งชื่อไฟล์ทุกครั้ง ภายหลังจากกดปุ่ม Reset Form

ตัวอย่างการบันทึก - ส่วนที่ 1

ผู้สำรวจ	นายมี จิตอาสา	โทรศัพท์	08-6001-0078-9	อีเมล	mekin@hotmail.com
พื้นที่เฝ้าระวัง	แขวง/ตำบล	พระนคร	เขต/อำเภอ	พระนคร	จังหวัด กรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ 2 การบันทึกข้อมูลสถานที่เฝ้าระวังเพื่อควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ

“มีแนวทางการบันทึกดังเช่นการบันทึกด้วยกระดาษจากแบบบันทึก 1 ส่วนที่ 2”

ส่วนที่ 3 การบันทึกผลการเฝ้าระวังเพื่อควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ

“มีแนวทางการบันทึกดังเช่นการบันทึกด้วยกระดาษจากแบบบันทึก 1 ส่วนที่ 3”

ส่วนที่ 4 สรุปจำนวน

ในส่วนนี้เป็นการแสดงผลรวมของการบันทึกข้อมูลในประเด็นต่างๆ โดยอัตโนมัติ ซึ่งจะปรากฏผลในบรรทัดสุดท้าย (หรือแถวลำดับที่ 301)

ตัวอย่าง - ส่วนที่ 4

การส่งเสริมการขาย									
พบ/ ไม่พบ	การ แบ่ง มวน ขาย	ขาย ราคา ถูก	ซื้อ บุหรี่ แถม ของ อื่น	ซื้อ อื่นๆ แถม บุหรี่	แจก บุหรี่	ใช้ซอง บุหรี่ แลก ซื้อ ของ	สิ่งของ เลียน แบบ	พริตตี้ ขาย บุหรี่	การสนับสนุน กิจกรรมทาง สังคม (CSR)
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1	1	1	0	0	0	0	0	0	0
1	1	1	0	0	0	0	0	0	0

ข้อสังเกต การเลือกรหัสสำหรับโปรแกรมสำเร็จรูปนี้ สามารถกดเลือกได้ โดยไม่ต้องพิมพ์ตัวเลข หรือหากต้องการแก้ไข สามารถกดเลือกตัวเลขใหม่ ได้อัตโนมัติ โดยไม่ต้องใช้วิธีการลบเพื่อพิมพ์ตัวเลขใหม่

แบบฟอร์ม ข : การเฝ้าระวังสถานที่สาธารณะปลอดภัย “จิตอาสา ร่วมใจเฝ้าระวังเพื่อเตือนภัยยาสูบ”

แบบฟอร์ม ข: การเฝ้าระวังสถานที่สาธารณะปลอดภัย “โครงการจิตอาสา ร่วมใจเฝ้าระวังเพื่อเตือนภัยยาสูบ”

หน้าหลัก

แบบฟอร์ม ข: การเฝ้าระวังเพื่อควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ

แบบฟอร์ม ข: การเฝ้าระวังสถานที่สาธารณะปลอดภัย

ผู้สำรวจ นางสาวเดือนกมล ธรรมดี

โทรศัพท์ 094444444

อีเมล tean2527@hotmail.com

Reset Form

วันที่เฝ้าระวัง แขวง/ตำบล

เขต/อำเภอ

จังหวัด

บันทึกชื่อของแหล่งสำรวจ และบันทึก 1 ลงในช่องว่างเมื่อพบประเด็นนี้ ๆ และบันทึก 0 เมื่อไม่พบประเด็นนี้ ในสถานที่สำรวจ

ลำดับ	วันที่สำรวจ/พบเห็น	เดือนสำรวจ/พบเห็น	ปีสำรวจ/พบเห็น	ชื่อสถานที่	ที่ตั้งสถานที่	ประเภทสถานที่ตามประกาศ พ.ร.บ. 19	มีป้ายเครื่องหมาย/สัญลักษณ์ห้ามสูบบุหรี่หรือไม่	ลักษณะป้าย/เครื่องหมาย	พบอุปกรณ์/สิ่งอำนวยความสะดวกในการสูบบุหรี่ เช่น ที่เขี่ยบุหรี่	พบการสูบบุหรี่	พบในเขตปลอดภัย	พบในเขตสูบบุหรี่	พบแต่ไม่แน่ใจว่าในเขตปลอดภัยหรือเขตสูบบุหรี่	พบบริเวณที่โล่ง ที่วางได้ดื่มได้
3	24	พ.ย.	2555	โรงเรียนขนาดเรวดี	ถ.เรวดี อ.เมือง จ.นนทบุรี	ก2	1	1	1	0	0	0	0	0
4	25	พ.ย.	2555	โรงพยาบาลปารากันราดู	ถ.ติวานนท์ อ.เมือง จ.นนทบุรี	ก1	1	1	1	0	1	1	0	1
5	1	ธ.ค.	2555	ศูนย์ราชการนนทบุรี อาคาร A	ถ.รัตนาธิเบศร์ อ.เมือง จ.นนทบุรี	ก3	1	1	1	1	1	1	0	0
6	2	ธ.ค.	2555	ป้ายรถเมล์	ปากซอยติวานนท์ 14 อ.เมือง	ก4	0	0	0	0	1	1	0	0
7	3	ธ.ค.	2555	วัดสังฆทาน	ถ.นครอินทร์ อ.เมือง จ.นนทบุรี	ก5	1	1	1	0	0	0	0	0
8	3	ธ.ค.	2555	ร้านขายยาสมุนไพร	ถ.นครอินทร์ อ.เมือง จ.นนทบุรี	ก3	1	0	1	0	1	0	1	1
9	5	ธ.ค.	2555	ตลาดธรรมมา 5	ถ.นครอินทร์ อ.บางกรวย จ.	ก3	1	1	0	0	1	1	0	1
10	6	ธ.ค.	2555	คลินิกหมอวิชัย	ถ.ติวานนท์ อ.เมือง จ.นนทบุรี	ก1	1	1	0	0	0	0	0	0
11										0	0	0	0	0
12														
13														
14														
15														

10

9

8

6

3

7

4

4

1

5

2

3

4

คำแนะนำการใช้แบบฟอร์ม ข: แบบบันทึกข้อมูลเฝ้าระวังสถานที่สาธารณะปลอดบุหรี่ โดยโปรแกรมสำเร็จรูป - จิตอาสาเฝ้าระวังเพื่อเตือนภัยยาสูบ

แบบฟอร์ม ข. นี้ แบ่งเป็น 4 ส่วน โดยมีรายละเอียดของแนวทางการบันทึกข้อมูลให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การบันทึกข้อมูลของผู้ดำเนินการเฝ้าระวัง

- 1.1) ผู้สำรวจ คือ การบันทึก ชื่อ-สกุล หรือชื่อเล่น เบอร์โทรศัพท์และอีเมล (ถ้ามี) ของผู้ลงพื้นที่เพื่อดำเนินการเฝ้าระวัง
- 1.2) พื้นที่เฝ้าระวัง คือ การบันทึกพื้นที่สำรวจ แขวง/ตำบล เขต/อำเภอ และจังหวัดที่ดำเนินการเฝ้าระวัง

ตัวอย่างการบันทึก - ส่วนที่ 1

ผู้สำรวจ	นายมี จิตอาสา	โทรศัพท์	08-6001-0078-9	อีเมล	mekin@hotmail.com	
พื้นที่เฝ้าระวัง	แขวง/ตำบล	พระนคร	เขต/อำเภอ	พระนคร	จังหวัด	กรุงเทพฯ

ส่วนที่ 2 การบันทึกข้อมูลสถานที่เฝ้าระวังเพื่อควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ

“มีแนวทางการบันทึกดังเช่นการบันทึกด้วยกระดาษจากแบบบันทึก 2 ส่วนที่ 2”

ส่วนที่ 3 การบันทึกผลการเฝ้าระวังเพื่อคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่

“มีแนวทางการบันทึกดังเช่นการบันทึกด้วยกระดาษจากแบบบันทึก 2 ส่วนที่ 3”

ส่วนที่ 4 สรุปจำนวน

ในส่วนนี้เป็นการแสดงผลรวมของการบันทึกข้อมูลในประเด็นต่างๆ โดยอัตโนมัติ ซึ่งจะปรากฏผลในบรรทัดสุดท้าย (หรือแถวลำดับที่ 301)

ตัวอย่าง - ส่วนที่ 3 และ 4

มี เครื่องหมาย/ สัญลักษณ์ ห้ามสูบบุหรี่ หรือไม่	ลักษณะ เครื่องหมาย		พบอุปกรณ์/ สิ่งอำนวยความสะดวก ในการสูบบุหรี่ เช่น ที่เขี่ยบุหรี่	พบ การ สูบบุหรี่	พบใน เขต ปลอด บุหรี่	พบ ใน เขต สูบบุหรี่	พบ แต่ไม่ แน่ใจว่าใน เขตปลอด บุหรี่หรือ เขตสูบบุหรี่	พบ บริเวณที่ โล่ง ที่วาง ได้ดินไม้
	ชั่วคราว/ สติ๊กเกอร์	ถาวร						
1	1	1	0	1	0	1	0	1
0	0	0	1	1	0	1	1	1
1	1	1	0	0	0	0	0	0
1	0	1	0	1	1	0	0	1
0	0	0	0	1	1	1	0	0
2	2	3	1	4	2	3	1	3

ภาคผนวก จ. แนวทางการเฝ้าระวังเพื่อควบคุมยาสูบผ่านเฟสบุ๊ค

ภายใต้โครงการจิตอาสาร่วมใจเฝ้าระวังเพื่อเตือนภัยยาสูบจัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ขยายเครือข่ายร่วมดำเนินการเฝ้าระวังเพื่อควบคุมยาสูบไปสู่เยาวชน/วัยรุ่นทั่วไป ที่ส่วนใหญ่เข้าถึงสื่อโดยใช้สื่อสังคมออนไลน์ และ 2) เพื่อใช้เป็นเวทีแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้มีจิตอาสาที่สมัครเข้าเป็นแฟนเพจให้มีความรู้ ความเข้าใจกลยุทธ์อุตสาหกรรมยาสูบ เพื่อนำมาซึ่งการร่วมดำเนินงานเฝ้าระวังได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางการใช้เฟสบุ๊คเป็นช่องทางสื่อสารผลการเฝ้าระวังฯ ดังนี้

1. เข้ามาสมัครเป็นแฟนเพจ หรือกดถูกใจ 👍 (Like) ที่ <https://www.facebook.com/pages/จิตอาสาร่วมใจเฝ้าระวังเพื่อเตือนภัยยาสูบ/350383091713518> หรือค้นหา (Search) ด้วยคำสำคัญว่า “จิตอาสาร่วมใจเฝ้าระวังเพื่อเตือนภัยยาสูบ”
2. เมื่อพบการกระทำใดที่ละเมิดกฎหมายที่มีอยู่ ไม่แน่ใจ แปลกใหม่ น่าสนใจ หรือน่าสงสัย ที่พบเห็นโดยบังเอิญ สามารถใช้เฟสบุ๊คนี้ เป็นช่องทางส่งผลการเฝ้าระวังนั้นๆ เข้ามาแลกเปลี่ยนได้ในทันที
3. ทีมงานผู้ดูแลเฟสบุ๊ค ทำหน้าที่ให้ข้อมูลเพิ่มเติม ชี้แจงข้อสงสัย รวมถึงรวบรวมข้อมูล ที่อาจเป็นไฟล์ภาพ เพื่อเข้าสู่กระบวนการคัดกรอง เพื่อส่งต่อไปยังกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย หรือสื่อสารเพื่อเตือนภัยยาสูบ

Facebook
โครงการจิตอาสา
ร่วมใจเฝ้าระวัง
เพื่อเตือนภัยยาสูบ

ตัวอย่างการใช้เฟสบุ๊คเป็นช่องทางสื่อสารผลการเฝ้าระวังฯ

ทีมงานผู้ดูแลเฟสบุ๊ค ได้คัดกรองข้อมูลผลการเฝ้าระวังฯ ที่ได้รับจากแฟนเพจที่สามารถจำแนกได้เป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. ผลการเฝ้าระวังเพื่อเตือนภัยยาสูบ เช่น

- o การสนับสนุนกิจกรรมทางสังคมของโรงงานยาสูบ (รยส.)

ตรา/โลโก้ของบริษัทบุหรื
“โรงงานยาสูบ (รยส.)”

- o การเป็นผู้อุปถัมภ์รายการ โดยใช้ตรา/โลโก้ของบริษัทบุหรื

Thailand Tobacco Monopoly
“โรงงานยาสูบ (รยส.)”

๐ การใช้ซองบุหรี่เป็นอุปกรณ์เล่นเกม โดยปิดไม่ให้เห็นชื่อยี่ห้อบุหรี่

2. ผลการเฝ้าระวังเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมาย

๐ การโฆษณาหือและราคาบุหรี่ให้เห็นอย่างชัดเจน

๐ การสูบบุหรี่ในสถานที่สาธารณะที่เป็นเขตปลอดบุหรี่ตามที่กฎหมายกำหนด

สำนักควบคุมการบริโภคยาสูบ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

โทรศัพท์ 0-2580-6962 โทรสาร 0-2580-9307

เว็บไซต์ <http://btc.ddc.moph.go.th>

ร้องเรียนยาสูบ สายด่วน 1422

โทรศัพท์. 0-2590-3342 กด 2

ร้องเรียนออนไลน์ <http://btc.ddc.moph.go.th/complain>

<https://www.facebook.com/pages/จิตอาสาร่วมใจเฝ้าระวังเพื่อเตือนภัยยาสูบ/350383091713518>

ISBN 978-616-11-1517-3